

Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 24 ta' Lulju 2023
(OR. en)

12126/23

LIMITE

COMAR 32
JUR 464
COJUR 40
ENV 887

Fajl Interistituzzjonali:
2023/0204(NLE)

NOTA

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Nru. dok. preċ.:	ST 11325/23 ADD 1
Sugġett:	Ftehim taħt il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar dwar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tad-diversità bijoloġika marina fiż-żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali kif adottat fid-19 ta' Ġunju 2023

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuż il-Ftehim taħt il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar dwar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tad-diversità bijoloġika marina fiż-żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali ([A/CONF.232/2023/4](#)) kif adottat fid-19 ta' Ġunju 2023 u li reġa' nħareġ għal raġunijiet tekniċi.

Assemblea Ġenerali

Distr.: Ġenerali
It-19 ta' Ġunju 2023

Original: BI-Ingliż

**Konferenza intergovernattiva fuq strument
internazzjonali legalment vinkolanti fil-qafas tal-
Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-
Baħar fuq il-konservazzjoni u fuq l-użu sostenibbli
tal-bijodiversità marina fiż-żoni lil hinn mill-
ġurisdizzjoni nazzjonali**
Issoktar tal-hames sessjoni
New York, id-19 u 20 ta' Ġunju 2023

**Ftehim fil-qafas tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti
dwar il-Liġi tal-Baħar fuq il-konservazzjoni u fuq l-użu
sostenibbli tal-bijodiversità marina fiż-żoni lil hinn mill-
ġurisdizzjoni nazzjonali**

Mahrug mill-ġdid għal raġunijiet tekniċi fit-30
ta' Ġunju 2023

23-11848* (E) 300623

PREAMBOLU

Il-Partijiet għal dan il-Ftehim,

Filwaqt li jfakkru d-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar tal-10 ta' Diċembru 1982, inkluż l-obbligu li jiġi protett u ppreservat l-ambjent marin,

Filwaqt li jenfasizzaw il-bżonn li jiġi rrispettat il-bilanċ tad-drittijiet, tal-obbligi u tal-interessi stabbiliti fil-Konvenzjoni,

Filwaqt li jirrikonoxxu l-bżonn li jiġu indirizzati, b'mod koerenti u kooperattiv, it-telf u d-degradazzjoni tal-bijodiversità tal-ekosistemi tal-oċean, minhabba, partikolarment, l-impatti tat-tibdil klimatiku fuq l-ekosistemi marini, bħat-tiġħin u d-deossiġenazzjoni tal-oċeani, kif ukoll l-aċidifikazzjoni tal-oċeani, it-tniġġis, inkluż it-tniġġis mill-plastik, u l-użu insostenibbli,

Filwaqt li huma konxji mill-hteġa li r-reġim globali komprensiv fil-qafas tal-Konvenzjoni jindirizza aħjar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali,

Filwaqt li jirrikonoxxu l-importanza li jingħata kontribut għar-realizzazzjoni ta' ordni ekonomiku internazzjonali ġust u ekwitabbli li jqis l-interessi u l-bżonnijiet tal-umanità kollha kemm hi u, partikolarment, l-interessi u l-bżonnijiet speċjali tal-Istati li qed jiżviluppaw, kemm ta' dawk kostali kif ukoll ta' dawk mingħajr kosta,

Filwaqt li jirrikonoxxu wkoll li l-appoġġ għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw permezz tal-bini tal-kapaċitajiet u l-iżvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija marina huma elementi essenzjali għall-ilhuq tal-oġġettivi tal-konservazzjoni u tal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali,

Filwaqt li jfakkru d-Dikjarazzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Popli Indiġeni,

Filwaqt li jafferaw li xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jiġi interpretat bħala li jnaqqas jew inehħi d-drittijiet eżistenti tal-Popli Indiġeni, inkluż kif stabbiliti fid-Dikjarazzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Popli Indiġeni, jew, kif xieraq, tal-komunitajiet lokali,

Filwaqt li jirrikonoxxu l-obbligu stabbilit fil-Konvenzjoni li jivvalutaw, sa fejn ikun prattikabbli, l-effetti potenzjali fuq l-ambjent marin ta' attivitajiet taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll ta' Stat meta l-Istat ikollu motivi raġonevoli sabiex jemmen li tali attivitajiet jistgħu jikkawżaw tniġġis sostanzjali jew bidliet sinifikanti u ta' ħsara fl-ambjent marin,

Filwaqt li huma konxji tal-obbligu stabbilit fil-Konvenzjoni sabiex jittiehdu l-miżuri neċessarji kollha sabiex jiżguraw li t-tniġġis li jirriżulta minn inċidenti jew minn attivitajiet ma jinfirixx lil hinn miż-żoni fejn jiġu eżerċitati d-drittijiet sovrani f'konformità mal-Konvenzjoni,

Filwaqt li jixtiequ jaġixxu bħala kustodji tal-oċean f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali f'isem il-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri billi jipproteġu, jiehdu ħsieb u jiżguraw l-użu responsabbli tal-ambjent marin, iżommu l-integrità tal-ekosistemi tal-oċeani u jikkonservaw il-valur inerenti tad-diversità bijoloġika taż-żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali,

Filwaqt li jirrikonoxxu li l-ġenerazzjoni u l-utilizzazzjoni ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, u l-aċċess għaliha, flimkien mal-kondiviżjoni ġusta u ekwitabbli tal-benefiċċji li jirriżultaw mill-utilizzazzjoni tagħha, jikkontribwixxu għar-riċerka u għall-innovazzjoni u għall-oġġettivi generali ta' dan il-Ftehim,

Filwaqt li jirrispettaw is-sovranità, l-integrità territorjali u l-indipendenza politika tal-Istati kollha,

Filwaqt li jfakkru li l-istatus ġuridiku ta' dawk li ma humiex partijiet għall-Konvenzjoni jew għal kwalunkwe ftehim relatat ieħor huwa rregolat bir-regoli tad-dritt tat-trattati,

Filwaqt li jfakkru wkoll li, kif stabbilit fil-Konvenzjoni, l-Istati huma responsabbli għall-issodisfar tal-obbligi internazzjonali tagħhom dwar il-protezzjoni u l-preservazzjoni tal-ambjent marin u jistgħu jkunu responsabbli f'konformità mad-dritt internazzjonali,

Filwaqt li huma impenjati li jiksbu żvilupp sostenibbli,

Filwaqt li jaspiraw li jiksbu parteċipazzjoni universali,

Ftiehmu kif ġej:

PARTI I DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1 Użu ta' termini

Għall-iskopijiet ta' dan il-Ftehim:

1. "Għodda ta' ġestjoni abbażi taż-żona" tfisser għodda, inkluż żona marina protetta, għal żona definita ġeografikament li permezz tagħha settur jew attivitajiet wiehed jew aktar jiġu ġestiti bl-għan li jintlaħqu objettivi partikolari ta' konservazzjoni u ta' użu sostenibbli f'konformità ma' dan il-Ftehim.
2. "Żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali" tfisser l-ibhra internazzjonali u ż-Żona.
3. "Bijoteknoloġija" tfisser kwalunkwe applikazzjoni tekonoġika li tuża sistemi bijoloġiċi, organiżmi hajjin, jew derivattivi tagħhom, sabiex jagħmlu jew jimmodifikaw prodotti jew proċessi għal użu speċifiku.
4. "Ġbir *in situ*", fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini, tfisser il-ġbir jew il-kampjunar ta' riżorsi ġenetiċi marini f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.
5. "Konvenzjoni" tfisser il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar tal-10 ta' Dicembru 1982.
6. "Impatti kumulattivi" tfisser l-impatti kombinati u inkrementali li jirriżultaw minn attivitajiet differenti, inklużi attivitajiet magħrufin tal-passat u tal-preżent u raġonevolment prevedibbli, jew mir-ripetizzjoni ta' attivitajiet simili maż-żmien, u l-konsegwenzi tat-tibdil klimatiku, l-aċidifikazzjoni tal-oċeani u l-impatti relatati.
7. "Valutazzjoni tal-impatt ambjentali" tfisser proċess sabiex jiġu identifikati u evalwati l-impatti potenzjali ta' attività bl-għan li jipprovdi informazzjoni għat-teħid ta' deċiżjonijiet.
8. "Riżorsi ġenetiċi marini" tfisser kwalunkwe materjal ta' orġini minn pjanti, annimali jew mikrobi marini, jew ta' orġini marini oħra li jkun fih unitajiet funzjonali ta' eredità ta' valur fattwali jew potenzjali.
9. "Żona marina protetta" tfisser żona marina ddefinita ġeografikament li hija dezinjata u ġestita sabiex jintlaħqu objettivi fit-tul speċifiċi ta' konservazzjoni tad-diversità bijoloġika u tista' tippermetti, fejn xieraq, l-użu sostenibbli dment li dan ikun konsistenti mal-obiettivi ta' konservazzjoni.

10. "Teknoloġija tal-baħar" tinkludi, fost l-oħrajn, informazzjoni u *data*, ipprovduti f'format faċli għall-utent, dwar xjenzi marini u operazzjonijiet u servizzi marini relatati; manwali, linji gwida, kriterji, standards u materjali ta' referenza; tagħmir tal-kampjunar u tal-metodoloġija; faċilitajiet u tagħmir osservatorji għal osservazzjonijiet, analiżi u esperimentazzjoni *in situ* u fil-laboratorju; kompjuter u software tal-kompjuter, inkluż mudelli u tekniki ta' mmudellar; bijoteknoloġija relatata; u kompetenza esperta, għarfien, hiliet, għarfien Prattiku tekniku, xjentifiku u ġuridiku u metodi analitiċi relatati mal-konservazzjoni u mal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina.

11. "Parti" tfisser Stat jew organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li tat il-kunsens tagħha sabiex tkun marbuta b'dan il-Ftehim u li għaliha dan il-Ftehim dahal fis-seħh.

12. "Organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika" tfisser organizzazzjoni magħmula minn Stati sovrani ta' reġjun partikolari li lilha l-Istati Membri fiha jkunu għadew il-kompetenza fir-rigward ta' materji li huma rregolati b'dan il-Ftehim u li tkun giet debitament awtorizzata, f'konformità mal-proċeduri interni tagħha, sabiex tiffirma, tirtatifika, tapprova, taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim.

13. "Użu sostenibbli" tfisser l-użu ta' komponenti tad-diversità bijoloġika b'mod u b'rata li ma jwasslux għal tnaqqis fit-tul tad-diversità bijoloġika, u b'hekk dan iżomm il-potenzjal tiegħu sabiex jintlaħqu l-bżonnijiet u l-aspirazzjonijiet tal-ġenerazzjonijiet preżenti u tal-gejjieni.

14. "Utilizzazzjoni ta' riżorsi ġenetiċi marini" tfisser it-tweqqif ta' riċerka u ta' żvilupp dwar il-kompożizzjoni ġenetika u/jew bijokimika ta' riżorsi ġenetiċi marini, inkluż permezz tal-applikazzjoni tal-bijoteknoloġija, kif definit fil-paragrafu 3 aktar 'il fuq.

Artikolu 2

Objettiv ġenerali

L-objettiv ta' dan il-Ftehim huwa li jiżgura l-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, għall-preżent u fit-tul, permezz tal-implimentazzjoni effettiva tad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Konvenzjoni u aktar kooperazzjoni u koordinazzjoni internazzjonali.

Artikolu 3

Kamp ta' applikazzjoni

Dan il-Ftehim japplika għal zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.

Artikolu 4

Eċċezzjonijiet

Dan il-Ftehim ma japplika għall-ebda bastiment tal-gwerra, inġenju tal-ajru militari jew awżiljarju navali. Hlief għall-Parti II, dan il-Ftehim ma japplikax għal bastimenti jew għal inġenji tal-ajru oħrajn li huma proprjetà ta' jew operati minn Parti u użati, għalissa, biss fuq servizz mhux kummerċjali tal-gvern. Madankollu, kull Parti għandha tiżgura, billi tadotta miżuri xierqa li ma jkunux ifixklu l-operazzjonijiet jew il-kapaċitajiet operazzjonali ta' dawn il-bastimenti jew l-inġenji tal-ajru li jkunu proprjetà tagħha jew operati minnha, li dawn il-bastimenti u l-inġenji tal-ajru jaġixxu b'mod konsistenti, sa fejn ikun raġonevoli u Prattiku, ma' dan il-Ftehim.

Artikolu 5

Relazzjoni bejn dan il-Ftehim u l-Konvenzjoni u l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti

1. Dan il-Ftehim għandu jkun interpretat u applikat fil-kuntest tal-Konvenzjoni u b'mod konsistenti magħha. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jippreġudika d-drittijiet, il-guriżdizzjoni u d-dmirijiet tal-Istati skont il-Konvenzjoni, inkluż fir-rigward taż-żona ekonomika esklużiva u l-blata kontinentali fi hdan u lil hinn minn 200 mil nawtiku.
2. Dan il-Ftehim għandu jiġi interpretat u applikat b'mod li ma jimminax l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti u li jippromwovi l-koerenza u l-koordinazzjoni ma' dawk l-istrumenti, l-oqfsa u l-korpi.
3. L-istatus legali ta' dawk li ma humiex partijiet għall-Konvenzjoni jew għal kwalunkwe ftehim relatat ieħor fir-rigward ta' dawk l-istrumenti ma huwiex affettwat minn dan il-Ftehim.

Artikolu 6

Mingħajr preġudizzju

Dan il-Ftehim, li jinkludi kwalunkwe deċiżjoni jew rakkomandazzjoni tal-Konferenza tal-Partijiet jew ta' kwalunkwe korp sussidjarju tagħha, u ta' kwalunkwe att, mizura jew attività mwettqa fuq il-bażi tiegħu, għandu jkun mingħajr preġudizzju u ma għandux jiġi invokat bħala bażi għall-asserzjoni jew għan-negazzjoni ta' kwalunkwe rivendikazzjoni għal sovranità, għal drittijiet sovrani jew għal guriżdizzjoni, inkluż fir-rigward ta' kwalunkwe tilwim relatat miegħu.

Artikolu 7

Prinċipji u approċċi ġenerali

Sabiex jintlaħqu l-oġettivi ta' dan il-Ftehim, il-Partijiet għandhom ikunu ggwidati mill-prinċipji u mill-approċċi li ġejjin:

- (a) Il-prinċipju ta' min iniġġes iħallas;
- (b) Il-prinċipju tal-wirt komuni tal-umanità li huwa stipulat fil-Konvenzjoni;
- (c) Il-libertà tar-riċerka xjentifika marina, flimkien ma' libertajiet oħrajn tal-ibhra internazzjonali;
- (d) Il-prinċipju tal-ekwità u tal-kondiviżjoni ġusta u ekwitabbli tal-benefiċċji;
- (e) Il-prinċipju prekawzjonarju jew l-approċċ prekawzjonarju, kif xieraq;
- (f) Approċċ ekosistemiku;
- (g) Approċċ integrat għall-ġestjoni tal-oċeani;
- (h) Approċċ li jibni r-reziljenza tal-ekosistemi, inkluż għall-effetti negattivi tat-tibdil klimatiku u għall-aċidifikazzjoni tal-oċeani, u jzomm u jerga' jistabbilixxi l-integrità tal-ekosistema, inklużi s-servizzi taċ-ċiklaġġ tal-karbonju li jirfdu r-rwol tal-oċean fil-klima;
- (i) L-użu tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli;
- (j) L-użu ta' għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali, fejn disponibbli;

(k) Ir-rispett, il-promozzjoni u l-kunsiderazzjoni tal-obbligi rispettivi tagħhom, kif applikabbli, relatati mad-drittijiet tal-Popli Indیgeni jew, kif xieraq, tal-komunitajiet lokali meta tittiehed azzjoni sabiex jiġu indirizzati l-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;

(l) In-nontrasferiment, direttament jew indirettament, ta' dannu jew ta' perikli minn zona għal oħra u n-nontrasformazzjoni ta' tip wiehed ta' tniġġis foħra fit-tehid ta' miżuri għall-prevenzjoni, għat-tnaqqis u għall-kontroll tat-tniġġis tal-ambjent marin;

(m) Ir-rikonoxximent sħiħ taċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer zġhar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati;

(n) Ir-rikonoxximent tal-interessi u tal-bżonnijiet speċjali ta' pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw.

Artikolu 8

Kooperazzjoni internazzjonali

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw skont dan il-Ftehim għall-konservazzjoni u għall-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, inkluż permezz tat-tishih u t-titjib tal-kooperazzjoni mal-istrumenti u mal-oqfsa fost l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u mal-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni fosthom, fil-kisba tal-oġġettivi ta' dan il-Ftehim.

2. Il-Partijiet għandhom jaġhmlu hilitom sabiex jippromwovu, kif xieraq, l-oġġettivi ta' dan il-Ftehim meta jipparteċipaw fit-tehid ta' deċiżjonijiet fil-qafas ta' strumenti jew ta' oqfsa legali rilevanti oħrajn, jew fil-kuntest ta' korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali oħra.

3. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka xjentifika marina u fl-iżvilupp u fit-trasferiment tat-teknoloġija marina konsistenti mal-Konvenzjoni b'appoġġ għall-oġġettivi ta' dan il-Ftehim.

PARTI II

RIZORSI ĠENETIĊI MARINI, INKLUŻ IL-KONDIVIŻJONI ĠUSTA U EKWITABBILI TAL-BENEFIĊĊJI

Artikolu 9

Oġġettivi

L-oġġettivi ta' din il-Parti huma:

(a) Il-kondiviżjoni ġusta u ekwitabbli tal-benefiċċji li jinholqu minn attivitajiet fir-rigward tar-rizorsi ġenetiċi marini u ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-rizorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali għall-konservazzjoni u għall-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;

(b) Il-bini u l-iżvilupp tal-kapaċità tal-Partijiet, partikolarment l-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppati, il-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, l-Istati ġeografikament żvantaġġati, l-Istati gzejjer zġhar li qed jiżviluppaw, l-Istati Afrikani kostali, l-Istati arċipelagiċi u l-pajjiżi b'introjtu medju li qed jiżviluppaw, sabiex iwettqu attivitajiet fir-rigward tar-rizorsi ġenetiċi marini u ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-rizorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;

(c) Il-ġenerazzjoni ta' għarfien, ta' fehim xjentifiku u ta' innovazzjoni teknoloġika, inkluż permezz tal-iżvilupp u t-twettiq ta' riċerka xjentifika marina, bħala kontributi fundamentali għall-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;

(d) L-iżvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija marina f'konformità ma' dan il-Ftehim.

Artikolu 10 Applikazzjoni

1. Id-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim għandhom japplikaw għal attivitajiet fir-rigward ta' riżorsi ġenetiċi marini u ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali miġbura u ġġenerata wara d-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim għall-Parti rispettiva. L-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim għandha testendi għall-utilizzazzjoni tar-riżorsi ġenetiċi marini u għall-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali miġbura jew iġġenerata qabel id-dhul fis-seħh, sakemm Parti ma tagħmilx eċċezzjoni bil-miktub skont l-artikolu 70 meta tiffirma, tirratifika, tapprova, taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim.

2. Id-dispożizzjonijiet ta' din il-Parti ma għandhomx japplikaw għal:

(a) Sajd regolat skont id-dritt internazzjonali rilevanti u l-attivitajiet relatati mas-sajd; jew

(b) Hut jew riżorsi marini haġġin oħrajn magħrufin li ttiehdu f'attivitajiet tas-sajd u relatati mas-sajd minn zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, hliet fejn tali hut jew riżorsi marini haġġin oħrajn ikunu regolati bħala utilizzazzjoni skont din il-Parti.

3. L-obbligi f'din il-Parti ma għandhomx japplikaw għall-attivitajiet militari ta' Parti, inklużi l-attivitajiet militari minn bastimenti u inġenji tal-ajru tal-gvern involuti f'servizz mhux kummerċjali. L-obbligi f'din il-Parti fir-rigward tal-utilizzazzjoni tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali għandhom japplikaw għall-attivitajiet mhux militari ta' Parti.

Artikolu 11 Attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali

1. L-attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali jistgħu jitwettqu mill-Partijiet kollha, irrispettivament mill-pożizzjoni ġeografika tagħhom, u minn persuni fiżiċi jew ġuridiċi fil-qafas tal-ġurisdizzjoni tal-Partijiet. Attivitajiet bħal dawn għandhom jitwettqu f'konformità ma' dan il-Ftehim.

2. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-kooperazzjoni fl-attivitajiet kollha fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.

3. Il-ġbir *in situ* ta' riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali għandu jitwettaq b'kunsiderazzjoni xierqa għad-drittijiet u għall-interessi legittimi tal-Istati kostali f'zoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali tagħhom u b'kunsiderazzjoni xierqa għall-interessi ta' Stati oħrajn f'zoni lil hinn mill-

guriżdizzjoni nazzjonali, f'konformità mal-Konvenzjoni. Għal dan l-għan, il-Partijiet għandhom jagħmlu hilihom sabiex jikkooperaw, kif xieraq, inkluż permezz ta' modalitajiet speċifiċi għall-operat tal-Mekkanizmu ta' Koordinament iddeterminat skont l-Artikolu 51, bl-għan li jimplementaw dan il-Ftehim.

4. L-ebda Stat ma għandu jirrivendika jew jeżerċita s-sovranità jew id-drittijiet sovrani fuq ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali. Ma għandha tiġi rrikonossuta l-ebda rivendikazzjoni jew eżerċizzju ta' sovrani jew ta' drittijiet sovrani bħal dawn.

5. Il-ġbir *in situ* ta' riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali ma għandux jikkostitwixxi l-bażi ġuridika għal kwalunkwe rivendikazzjoni għal kwalunkwe parti mill-ambjent marin jew għar-riżorsi tiegħu.

6. L-attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali huma fl-interess tal-Istati kollha u għall-benefiċċju tal-umanità kollha, partikolarment għall-benefiċċju tal-avvanz tal-għarfien xjentifiku tal-umanità u għall-promozzjoni tal-konservazzjoni u tal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina, filwaqt li jitqiesu partikolarment l-interessi u l-bżonnijiet tal-Istati li qed jiżviluppaw.

7. L-attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali għandhom jitwettqu esklużivament għal finijiet paċifiċi.

Artikolu 12

Notifika dwar attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali

1. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-miżuri legiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika neċessarji sabiex jiżguraw li l-informazzjoni tiġi nnotifikata lill-Mekkanizmu ta' Koordinament f'konformità ma' din il-Parti.

2. L-informazzjoni li ġejja għandha tiġi nnotifikata lill-Mekkanizmu ta' Koordinament sitt xhur qabel jew mill-aktar fis possibbli qabel il-ġbir *in situ* ta' riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali:

(a) In-natura u l-oġġettivi li skont dawn jitwettaq il-ġbir, inkluż, kif xieraq, kwalunkwe programm(i) li jiffirma parti minnu;

(b) Is-sugġett tar-riċerka jew, jekk ikunu magħruffin, ir-riżorsi ġenetiċi marini li għandhom ikunu fil-mira jew li għandhom jingabru, u l-iskopijiet li għalihom se jingabru dawn ir-riżorsi;

(c) Iz-żoni ġeografiċi li fihom għandu jsir il-ġbir;

(d) Sommarju tal-metodu u tal-mezzi li għandhom jintużaw għall-ġbir, inkluż l-isem, it-tunnellaġġ, it-tip u l-klassi tal-bastimenti, it-tagħmir xjentifiku u/jew il-metodi ta' studju użati;

(e) Informazzjoni dwar kwalunkwe kontribuzzjoni oħra għall-programmi ewlenin proposti;

(f) Id-data mistennija tal-ewwel dehra u tat-tluq finali tal-bastimenti tar-riċerka, jew tal-varar tat-tagħmir u tat-tneħħija tiegħu, kif xieraq;

(g) L-isem/ismijiet tal-istituzzjoni(ijiet) sponsor u tal-persuna responsabbli mill-proġett;

(h) L-opportunitajiet għax-xjenzati tal-Istati kollha, partikolarment għax-xjenzati mill-Istati li qed jiżviluppaw, sabiex ikunu involuti fil-proġett jew assoċjati miegħu;

(i) L-estent sa fejn jitqies li l-Istati li jistgħu jentiegħu u jitolbu assistenza teknika, partikolarment l-Istati li qed jiżviluppaw, għandhom ikunu jistgħu jipparteċipaw jew jiġu rrappreżentati fil-proġett;

(j) Pjan għall-ġestjoni tad-*data* mhejji skont il-governanza tad-*data* miftuħa u responsabbli, filwaqt li titqies il-prattika internazzjonali kurrenti.

3. Man-notifika msemija fil-paragrafu 2 aktar 'il fuq, il-Mekkaniżmu ta' Koordinament għandu awtomatikament jiġġenera identifikatur tal-lottijiet standardizzati "BBNJ".

4. Fejn ikun hemm bidla materjali fl-informazzjoni pprovduta lill-Mekkaniżmu ta' Koordinament qabel il-ġbir pjanat, l-informazzjoni aġġornata għandha tiġi nnotifikata lill-Mekkaniżmu ta' Koordinament f'perjodu ta' żmien raġonevoli u mhux aktar tard mill-bidu tal-ġbir *in situ*, fejn ikun prattikabbli.

5. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-informazzjoni li ġejja, flimkien mal-identifikatur tal-lottijiet standardizzati "BBNJ", tiġi nnotifikata lill-Mekkaniżmu ta' Koordinament malli ssir disponibbli, iżda mhux aktar tard minn sena mill-ġbir *in situ* ta' riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali:

(a) Ir-repożitorju jew id-databaži fejn tiġi jew se tiġi ddepożitata informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini;

(b) Fejn ir-riżorsi ġenetiċi marini kollha miġburin *in situ* jkunu ddepożitati jew jinżammu jew se jiġu ddepożitati jew jinżammu;

(c) Rapport li jagħti dettalji dwar iż-żona ġeografika li minnha ngabru r-riżorsi ġenetiċi marini, inkluża informazzjoni dwar il-latitudni, il-longitudni u l-fond tal-ġbir, u, sa fejn disponibbli, is-sejbiet mill-attività mwettqa;

(d) Kwalunkwe aġġornament neċessarju għall-pjan għall-ġestjoni tad-*data* pprovdut skont il-paragrafu (2)(j) aktar 'il fuq.

6. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-kampjuni ta' riżorsi ġenetiċi marini u informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali li jinsabu f'repożitorji jew f'databažijiet taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom ikunu jistgħu jiġu identifikati bħala li joriġinaw minn żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, f'konformità mal-prattika internazzjonali kurrenti u sa fejn ikun prattikabbli.

7. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li r-repożitorji, sa fejn ikun prattikabbli, u d-databažijiet taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom ihejju, fuq bażi biennali, rapport aggregat dwar l-aċċess għar-riżorsi ġenetiċi marini u informazzjoni ta' sekwenza diġitali marbutin mal-identifikatur tal-lottijiet standardizzati "BBNJ" tagħhom, u jagħmlu r-rapport disponibbli għall-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji stabbilit skont l-artikolu 15.

8. Fejn ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, u fejn prattikabbli, l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar tali riżorsi jkunu soġġetti għall-utilizzazzjoni, li tinkludi l-kummerċjalizzazzjoni, minn persuni fiżiċi jew ġuridiċi taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom, il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-informazzjoni li ġejja, li tinkludi l-identifikatur tal-lottijiet standardizzati "BBNJ", jekk disponibbli, tiġi nnotifikata lill-Mekkaniżmu ta' Koordinament malli tali informazzjoni ssir disponibbli:

(a) Fejn ir-riżultati tal-utilizzazzjoni, bħal pubblikazzjonijiet, privattivi mogħtijin, jekk disponibbli u sa fejn ikun possibbli, u prodotti żviluppanti, ikunu jistgħu jinstantu;

(b) Fejn jkunu disponibbli, id-dettalji tan-notifika ta' wara l-ġbir għall-Mekkaniżmu ta' Koordinament relatati mar-riżorsi ġenetiċi marini li kienu s-suġġett tal-utilizzazzjoni;

(c) Fejn jinżamm il-kampjun oriġinali li jkun is-suġġett tal-utilizzazzjoni;

(d) Il-modalitajiet previsti għall-aċċess għar-riżorsi ġenetiċi marini u għall-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini li jkunu qegħdin jintużaw, u pjan ta' ġestjoni tad-*data* għall-istess;

(e) Ladarba kummerċjalizzati, informazzjoni, jekk disponibbli, dwar il-bejgħ ta' prodotti rilevanti u kwalunkwe żvilupp ulterjuri.

Artikolu 13

Għarfien tradizzjonali tal-Popli Indیgeni u tal-komunitajiet lokali assoċjati mar-riżorsi ġenetiċi marini f'żoni lil hinn mill-ġuriżdiżżjoni nazzjonali

Il-Partijiet għandhom jieħdu miżuri leġiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika, fejn rilevanti u kif xieraq, bl-għan li jiżguraw li l-għarfien tradizzjonali assoċjati mar-riżorsi ġenetiċi marini f'żoni lil hinn mill-ġuriżdiżżjoni nazzjonali li jhaddnu l-Popli Indیgeni u l-komunitajiet lokali jiġi aċċessat biss bil-kunsens hieles, minn qabel u informat jew bl-approvazzjoni u bl-involvement ta' dawn il-Popli Indیgeni u l-komunitajiet lokali. L-aċċess għal tali għarfien tradizzjonali jista' jiġi ffaċilitat mill-Mekkaniżmu ta' Koordinament. L-aċċess għal tali għarfien tradizzjonali u l-użu tiegħu għandhom isiru skont it-termini miftehimin reċiprokament.

Artikolu 14

Kondiviżjoni ġusta u ekwitabbli tal-benefiċċji

1. Il-benefiċċji li jirriżultaw minn attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdiżżjoni nazzjonali għandhom jiġu kondiviżi b'mod ġust u ekwitabbli f'konformità ma' din il-Parti u jikkontribwixxu għall-konservazzjoni u għall-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdiżżjoni nazzjonali.

2. Il-benefiċċji mhux monetarji għandhom jiġu kondiviżi f'konformità ma' dan il-Ftehim fil-forma ta', fost l-oħrajn:

(a) L-aċċess għall-kampjuni u għall-ġabriet ta' kampjuni f'konformità mal-prattika internazzjonali kurrenti;

(b) L-aċċess għal informazzjoni ta' sekwenzi diġitali f'konformità mal-prattika internazzjonali kurrenti;

(c) L-aċċess miftuħ għal data xjentifika traċċabbli, aċċessibbli, interoperabbli u riutilizzabbli (FAIR) f'konformità mal-prattika internazzjonali kurrenti u mal-governanza tad-*data* miftuħa u responsabbli;

(d) L-informazzjoni li tinsab fin-notifiki, flimkien mal-identifikaturi tal-lottijiet standardizzati "BBNJ", provduti f'konformità mal-Artikolu 12, f'formoli aċċessibbli u li jistgħu jiġu mfittxija pubblikament;

(e) It-trasferiment tat-teknoloġija marina f'konformità mal-modalitajiet rilevanti previsti fil-Parti V ta' dan il-Ftehim;

(f) Il-bini tal-kapaċitajiet, inkluż permezz tal-finanzjament ta' programmi ta' riċerka, u opportunitajiet ta' shubija, partikolarment dawk direttament rilevanti u sostanzjali, għal xjenzi u għal riċerkaturi fi proġetti ta' riċerka, kif ukoll inizjattivi dedikati, partikolarment għal Stati li qed jiżviluppaw, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali ta' Stati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati;

(g) Aktar kooperazzjoni teknika u xjentifika, partikolarment ma' xjenzi minn Stati li qed jiżviluppaw u ma' istituzzjonijiet xjentifiċi fihom;

(h) Forum oħrajn ta' benefiċċji kif iddeterminat mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu r-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji stabbilit skont l-artikolu 15.

3. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-miżuri legiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika neċessarji sabiex jiżguraw li r-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali, flimkien mal-identifikaturi tal-lottijiet standardizzati "BBNJ" tagħhom, soġġetti għall-utilizzazzjoni minn persuni fiżiċi jew ġuridiċi taħt il-ġuriżdizzjoni tagħhom jiġu ddepożitati f'repożitorji u databażijiet aċċessibbli għall-pubbliku, miżmumin fil-livell nazzjonali jew internazzjonali, mhux aktar tard minn tliet snin mill-bidu ta' utilizzazzjoni bħal din, jew malli jsiru disponibbli, filwaqt li titqies il-prattika internazzjonali kurrenti.

4. L-aċċess għar-riżorsi ġenetiċi marini u għall-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali fir-repożitorji u databażijiet taħt il-ġuriżdizzjoni ta' Parti jista' jkun soġġett għal kundizzjonijiet raġonevoli, kif ġej:

(a) Il-bżonn li tiġi ppreservata l-integrità fiżika tar-riżorsi ġenetiċi marini;

(b) Il-kostijiet raġonevoli assoċjati maż-żamma tal-bank tal-ġeni, il-bijorepożitorju jew id-databaži rilevanti li fihom jinżamm il-kampjun, id-*data* jew l-informazzjoni;

(c) Il-kostijiet raġonevoli assoċjati mal-ġhoti ta' aċċess għar-riżorsa, għad-*data* jew għall-informazzjoni dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini;

(d) Kundizzjonijiet raġonevoli oħrajn f'konformità mal-oġġettivi ta' dan il-Ftehim; u opportunitajiet għal tali aċċess skont termini ġusti u l-aktar favorevoli, inkluż fuq termini konċessjonali u preferenzjali, jistgħu jiġu pprovduti lir-riċerkaturi u lill-istituzzjonijiet ta' riċerka minn Stati li qed jiżviluppaw.

5. Il-benefiċċji monetarji mill-utilizzazzjoni tar-riżorsi ġenetiċi marini u tal-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali, inkluża l-kummerċjalizzazzjoni, għandhom jiġu kondiviżi b'mod ġust u ekwitabbli, permezz tal-mekkaniżmu finanzjarju stabbilit skont l-artikolu 52, għall-konservazzjoni u għall-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali.

6. Wara d-dhul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim, il-Partijiet żviluppali għandhom jagħmlu kontribuzzjonijiet annwali għall-fond speċjali msemmi fl-artikolu 52. Ir-rata ta' kontribuzzjoni ta' Parti għandha tkun ta' 50 fil-mija tal-kontribuzzjoni vvalutata ta' dik il-Parti għall-baġit adottat mill-Konferenza tal-Partijiet skont l-artikolu 47, il-paragrafu 6(e). Pagament bħal dan għandu jkompli sakemm tittiehed deċiżjoni mill-Konferenza tal-Partijiet skont il-paragrafu 7 ta' hawn taħt.

7. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiddeċiedi dwar il-modalitajiet għall-kondiviżjoni ta' benefiċċji monetarji mill-utilizzazzjoni tar-riżorsi ġenetiċi marini u tal-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali, filwaqt li jitqiesu r-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji stabbilit skont l-artikolu 15.

Jekk l-isforzi kollha biex jintlaħaq kunsens ikunu ġew eżawriti, għandha tiġi adottata deċiżjoni b'maġġoranza ta' tliet kwarti tal-Partijiet preżenti u votanti. Il-pagamenti għandhom isiru permezz tal-fond speċjali stabbilit skont l-artikolu 52. Il-modalitajiet jistgħu jinkludu dawn li ġejjin:

- (a) Pagamenti mal-ilhug ta' objettiv intermedju;
- (b) Pagamenti jew kontribuzzjonijiet relatati mal-kummerċjalizzazzjoni ta' prodotti, inkluż il-pagament ta' perċentwal tad-dhul mill-bejgħ ta' prodotti;
- (c) Tariffa skalata, imħallsa fuq bażi perjodika, ibbażata fuq sett diversifikat ta' indikaturi li jkeġlu l-livell aggregat ta' attivitajiet minn Parti;
- (d) Forum oħrajn kif deċiżi mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu r-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji.

8. Parti tista' tagħmel dikjarazzjoni fiż-żmien li fih il-Konferenza tal-Partijiet tadotta l-modalitajiet li jiddikjaraw li daww il-modalitajiet ma għandhomx jidhlu fis-seħħ għal dik il-Parti għal perjodu ta' mhux aktar minn erba' snin, sabiex ikun hemm biżżejjed żmien għall-implimentazzjoni neċessarja. Parti li tagħmel dikjarazzjoni bħal din għandha tkompli tagħmel il-pagament stabbilit fil-paragrafu 6 hawn fuq sakemm jidhlu fis-seħħ il-modalitajiet il-ġodda.

9. Meta tiddeċiedi dwar il-modalitajiet għall-kondiviżjoni ta' benefiċċji monetarji mill-użu ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali skont il-paragrafu 7 aktar 'il fuq, il-Konferenza tal-Partijiet għandha tqis ir-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji, filwaqt li jiġi rikonoxxut li tali modalitajiet għandhom jagħtu appoġġ reċiproku u jkunu adattabbli għal strumenti oħrajn ta' aċċess u kondiviżjoni ta' benefiċċji.

10. Il-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li tqis ir-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji stabbilit skont l-artikolu 15, għandha tirrieżamina u tivvaluta, fuq bażi biennali, il-benefiċċji monetarji mill-utilizzazzjoni tar-riżorsi ġenetiċi marini u tal-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali. L-ewwel rieżami għandu jsir mhux aktar tard minn ħames snin wara d-dhul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim. Ir-rieżami għandu jinkludi l-kunsiderazzjoni tal-kontribuzzjonijiet annwali msemmijin fil-paragrafu 6 aktar 'il fuq.

11. Il-Partijiet għandhom jieħdu l-miżuri legiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika neċessarji, kif xieraq, bl-għan li jiżguraw li l-benefiċċji li jirriżultaw minn attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u mill-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali minn persuni fiżiċi jew ġuridiċi taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom jinqasmu f'konformità ma' dan il-Ftehim.

Artikolu 15

Kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji

1. B'dan qed jiġi stabbilit kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji. Dan għandu jservi, fost l-oħrajn, bħala mezz sabiex jiġu stabbiliti linji gwida għall-kondiviżjoni ta' benefiċċji, f'konformità mal-artikolu 14, sabiex tiġi pprovduta t-trasparenza u sabiex tiġi żgurata l-kondiviżjoni ġusta u ekwitabbli kemm tal-benefiċċji monetarji kif ukoll ta' daww mhux monetarji.

2. Il-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji għandu jkun magħmul minn 15-il membru li jkollhom kwalifiki xierqa f'oqsma relatati, sabiex jiġi żgurat l-eżerċizzju effettiv tal-funzjonijiet tal-kumitat. Il-membri għandhom jiġu nnominati mill-Partijiet u jiġu eletti mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu l-bilanċ

bejn il-ġeneri u d-distribuzzjoni ġeografika ekwitabbli u li tiġi prevista rappreżentanza fil-kumitat mill-Istati li qed jiżviluppaw, inkluż mill-pajjiżi l-anqas żviluppati, minn Stati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw u minn pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw. It-termini ta' referenza u l-modalitajiet għall-operat tal-kumitat għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet.

3. Il-kumitat jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Konferenza tal-Partijiet dwar kwistjonijiet relatati ma' din il-Parti, inkluż dwar il-kwistjonijiet li ġejjin:

(a) Linji gwida jew kodiċi ta' kondotta għall-attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali f'konformità ma' din il-Parti;

(b) Miżuri għall-implimentazzjoni ta' deċiżjonijiet meħudin f'konformità ma' din il-Parti;

(c) Ir-rati jew il-mekkanizmi għall-kondiviżjoni ta' benefiċċji monetarji f'konformità mal-artikolu 14;

(d) Kwistjonijiet relatati ma' din il-Parti fir-rigward tal-Mekkanizmu ta' Koordinament;

(e) Kwistjonijiet relatati ma' din il-Parti fir-rigward tal-mekkanizmu finanzjarju stabbilit skont l-Artikolu 52;

(f) Kwalunkwe kwistjoni oħra relatata ma' din il-Parti li l-Konferenza tal-Partijiet tista' titlob li tiġi indirizzata mill-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji.

4. Kull Parti għandha tqiegħed għad-dispożizzjoni tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji, permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament, l-informazzjoni meħtieġa skont dan il-Ftehim, li għandha tinkludi:

(a) Miżuri legiżlattivi, amministrattivi u ta' politika dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni ta' benefiċċji;

(b) Id-dettalji ta' kuntatt u informazzjoni rilevanti oħra dwar il-punti fokali nazzjonali;

(c) Informazzjoni oħra meħtieġa skont id-deċiżjonijiet meħudin mill-Konferenza tal-Partijiet.

5. Il-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji jista' jikkonsulta u jiffaċilita l-iskambju ta' informazzjoni ma' strumenti u ma' oqfsa legali rilevanti u ma' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti dwar attivitajiet taħt il-mandat tiegħu, inklużi l-kondiviżjoni ta' benefiċċji, l-użu ta' informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini, l-aħjar prattiki, l-ghodod u l-metodoloġiji, il-governanza tad-*data* u t-tagħlimiet meħudin.

6. Il-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Konferenza tal-Partijiet fir-rigward tal-informazzjoni miksuba skont il-paragrafu 5 aktar 'il fuq.

Artikolu 16

Monitoraġġ u trasparenza

1. Il-monitoraġġ u t-trasparenza tal-attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u l-informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali għandhom jinkisbu permezz ta' notifika lill-Mekkanizmu ta' Koordinament, permezz tal-użu ta' identifikaturi tal-lottijiet standardizzati "BBNJ" f'konformità ma' din il-Parti u skont il-proċeduri adottati

mill-Konferenza tal-Partijiet kif irrakkomandat mill-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji.

2. Il-Partijiet għandhom perjodikament jissottomettu rapporti lill-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji dwar l-implimentazzjoni ta' tagħhom tad-dispożizzjonijiet f'din il-Parti dwar attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' zoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali u l-kondiviżjoni ta' benefiċċji minnhom, f'konformità ma' din il-Parti.

3. Il-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji għandu jhejji rapport ibbażat fuq l-informazzjoni riċevuta permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament u jagħmilha disponibbli għall-Partijiet, li jistgħu jissottomettu kummenti. Il-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji għandu jissottometti r-rapport, inkluż il-kummenti li jirċievi, għall-kunsiderazzjoni tal-Konferenza tal-Partijiet. Il-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li tqis ir-rakkomandazzjoni tal-kumitat dwar l-aċċess u l-kondiviżjoni tal-benefiċċji, tista' tiddetermina linji gwida xierqa għall-implimentazzjoni ta' dan l-artikolu, li għandhom iqisu l-kapaċitajiet u ċ-ċirkostanzi nazzjonali tal-Partijiet.

PARTI III

MIŻURI BHAL GHODOD TA' ĠESTJONI ABBAZI TAŻ-ZONA, INKLUŻ ŻONI MARINI PROTETTI

Artikolu 17

Objettivi

L-objettivi ta' din il-Parti huma:

(a) Il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli ta' zoni li jehtieġu protezzjoni, inkluż permezz tal-istabbiliment ta' sistema komprensiva ta' għodod ta' ġestjoni abbaži taż-zona, b'networks ekoloġikament rappreżentattivi u konnessi sew ta' zoni marini protetti;

(b) It-tiżni tal-kooperazzjoni u tal-koordinazzjoni fl-użu ta' għodod ta' ġestjoni abbaži taż-zona, inklużi zoni marini protetti, fost l-Istati, strumenti u oqfsa legali rilevanti u korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti;

(c) Il-protezzjoni, il-preservazzjoni, ir-restawr u ż-żamma tal-bijodiversità u tal-ekosistemi, inkluż bil-ħsieb li jittejbu l-produttività u s-saħħa ta' tagħhom, u tissaħħaħ ir-reżiljenza għall-istressuri, inklużi dawk relatati mat-tibdil klimatiku, mal-aċidifikazzjoni tal-oċeani u mat-tniġġis tal-baħar;

(d) L-appoġġ għas-sigurtà tal-ikel u għal objettivi soċjoekonomiċi oħrajn, inkluż il-protezzjoni tal-valuri kulturali;

(e) L-appoġġ lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment lill-pajjiżi l-anqas żviluppati, lill-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, lill-Istati ġeografikament żvantaġġati, lill-Istati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw, lill-Istati Afrikani kostali, lill-Istati arċipelagiċi u lill-pajjiżi b'introjtu medju li qed jiżviluppaw, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw, permezz tal-bini tal-kapaċitajiet u l-iżvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija marina fl-iżvilupp, fl-implimentazzjoni, fil-monitoraġġ, fil-ġestjoni u fl-infurzar ta' għodod ta' ġestjoni abbaži taż-zona, inklużi zoni marini protetti.

Artikolu 18 Żona ta' applikazzjoni

L-istabbiliment ta' għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inkluż żoni marini protetti, ma għandu jinkludi l-ebda zona fil-ġurisdizzjoni nazzjonali u ma għandux jiġi invokat bhala bażi għall-affermazzjoni jew għan-negazzjoni ta' kwalunkwe rivendikazzjoni ta' sovranità, ta' drittijiet sovrani jew ta' ġurisdizzjoni, inkluż inkwantu kwalunkwe tilwima relatata magħha. Il-Konferenza tal-Partijiet ma għandhiex tikkunsidra għal proposti ta' deċiżjonijiet għall-istabbiliment ta' tali għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, u fl-ebda każ tali proposti ma għandhom jiġu interpretati bhala rikonoxximent jew nuqqas ta' rikonoxximent ta' kwalunkwe rivendikazzjoni għas-sovranità, għad-drittijiet sovrani jew għall-ġurisdizzjoni.

Artikolu 19 Proposti

1. Proposti dwar l-istabbiliment ta' għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, skont din il-Parti għandhom jiġu sottomessi mill-Partijiet, individwalment jew kollettivament, lis-segretarjat.
2. Il-Partijiet għandhom jikkollaboraw u jikkonsultaw, kif xieraq, mal-partijiet konċernati rilevanti, inklużi l-Istati u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali, kif ukoll mas-soċjetà ċivili, mal-komunità xjentifika, mas-settur privat, mal-Popli Indیgeni u mal-komunitajiet lokali, għall-iżvilupp ta' proposti, kif stabbilit f'din il-Parti.
3. Il-proposti għandhom jiġu fformulati fuq il-bażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, fuq il-bażi tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indیgeni u tal-komunitajiet lokali, filwaqt li jitqies l-approċċ prekawżjonarju u approċċ ekosistemiku.
4. Il-proposti fir-rigward taż-żoni identifikati għandhom jinkludu l-elementi ewlenin li ġejjin:
 - (a) Deskrizzjoni ġeografika jew spazjali taż-żona li hija s-sugġett tal-proposta b'referenza għall-kriterji indikattivi speċifikati fl-Anness I;
 - (b) Informazzjoni dwar kwalunkwe wiehed mill-kriterji speċifikati fl-Anness I, kif ukoll kwalunkwe kriterju li jista' jiġi żviluppat u rivedut ulterjorment f'konformità mal-paragrafu 5 ta' hawn taht applikat fl-identifikazzjoni taż-żona;
 - (c) L-attivitajiet tal-bniedem fiż-żona, inklużi l-użi minn Popli Indیgeni u minn komunitajiet lokali, u l-impatt possibbli tagħhom, jekk ikun hemm;
 - (d) Deskrizzjoni tal-istat tal-ambjent marin u tal-bijodiversità fiż-żona identifikata;
 - (e) Deskrizzjoni tal-oġettivi ta' konservazzjoni u, fejn xieraq, ta' użu sostenibbli li għandhom jiġu applikati għaž-żona;
 - (f) Abbozz tal-pjan ta' ġestjoni li jinkludi l-miżuri proposti u li jiddeskrivi l-attivitajiet proposti ta' monitoraġġ, riċerka u rieżami sabiex jintlahqu l-oġettivi speċifikati;
 - (g) Id-durata taż-żona u l-miżuri proposti, jekk ikun hemm;
 - (h) Informazzjoni dwar kwalunkwe konsultazzjoni mwettqa mal-Istati, inklużi Stati kostali adjaċenti u/jew korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, jekk ikun hemm;
 - (i) Informazzjoni dwar għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, implimentati fil-qafas tal-istrumenti u tal-oqfsa legali rilevanti u ta' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti;
 - (j) Il-kontribut xjentifiku rilevanti u, fejn disponibbli, l-għarfien tradizzjonali tal-

Popli Indigeni u tal-komunitajiet lokali.

5. Il-kriterji indikattivi għall-identifikazzjoni ta' tali oqsma għandhom jinkludu, kif rilevanti, daww speċifikati fl-Anness I u jistgħu jiġu żviluppati u riveduti aktar kif ikun neċessarju mill-Korp Xjentifiku u Tekniku għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet.

6. Aktar rekwiżiti rigward il-kontenut tal-proposti, inkluż il-modalitajiet għall-applikazzjoni ta' kriterji indikattivi kif speċifikati fil-paragrafu 5 hawn fuq, u gwida dwar il-proposti speċifikati fil-paragrafu 4(b) ta' hawn fuq għandhom jiġu elaborati mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, kif neċessarju, għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet.

Artikolu 20

Pubblicità u rieżami preliminari tal-proposti

Malli jirċievi proposta bil-miktub, is-segretarjat għandu jagħmel il-proposta disponibbli għall-pubbliku u jibgħatha lill-Korp Xjentifiku u Tekniku għal rieżami preliminari. L-iskop tar-rieżami huwa li jiżgura li l-proposta jkun fiha l-informazzjoni meħtieġa skont l-Artikolu 19, inklużi l-kriterji indikattivi deskritti f'din il-Parti u fl-Anness I. L-eżitu ta' dak ir-rieżami għandu jsir disponibbli għall-pubbliku u għandu jintbagħat lill-proponent mis-segretarjat. Il-proponent għandu jerga' jitrażmetti l-proposta lis-segretarjat, wara li jkun ikkunsidra r-rieżami preliminari mill-Korp Xjentifiku u Tekniku. Is-segretarjat għandu jinnotifika lill-Partijiet u jagħmel dik il-proposta ritrażmessa disponibbli għall-pubbliku u jiffaċilita l-konsultazzjonijiet skont l-artikolu 21.

Artikolu 21

Konsultazzjonijiet dwar il-proposti u valutazzjoni tagħhom

1. Il-konsultazzjonijiet dwar il-proposti sottomessi skont l-artikolu 19 għandhom ikunu inklużivi, trasparenti u miftuħin għall-partijiet konċernati rilevanti kollha, inklużi l-Istati u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali, kif ukoll is-soċjetà ċivili, il-komunità xjentifika, il-Popli Indigeni u l-komunitajiet lokali.

2. Is-segretarjat għandu jiffaċilita l-konsultazzjonijiet u jiġbor il-kontribut kif ġej:

(a) L-Istati, partikolarment l-Istati kostali adjaċenti, għandhom jiġu nnotifikati u mistiedna jissottomettu, fost l-oħrajn:

- (i) Il-fehmiet dwar il-merti u l-ambitu ġeografiku tal-proposta;
- (ii) Kwalunkwe kontribut xjentifiku rilevanti ieħor;
- (iii) Informazzjoni dwar kwalunkwe miżura jew attività eżistenti f'żoni adjaċenti jew relatati fi hdan il-ġurisdizzjoni nazzjonali u lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;
- (iv) Il-fehmiet dwar l-implikazzjonijiet potenzjali tal-proposta għal żoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali;
- (v) Kwalunkwe informazzjoni rilevanti oħra;

(b) Korpi ta' strumenti u ta' oqfsa legali rilevanti u korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti għandhom jiġu nnotifikati u mistiedna jissottomettu, fost l-oħrajn:

- (i) Il-fehmiet dwar il-merti tal-proposta;
- (ii) Kwalunkwe kontribut xjentifiku rilevanti ieħor;
- (iii) Informazzjoni dwar kwalunkwe miżura eżistenti adottata minn dak l-istrument, qafas jew korp għaż-żona rilevanti jew għal żoni adjaċenti;

- (iv) Il-fehmiet dwar kwalunkwe aspett tal-miżuri u elementi oħrajn għal abbozz tal-pjan ta' ġestjoni identifikat fil-proposta li jaqa' taħt il-kompetenza ta' dak il-korp;
 - (v) Il-fehmiet dwar kwalunkwe miżura addizzjonali rilevanti li taqa' taħt il-kompetenza ta' dak l-istrument, il-qafas jew il-korp;
 - (vi) Kwalunkwe informazzjoni rilevanti oħra;
 - (c) Il-Popli Indiġeni u l-komunitajiet lokali b'għarfien tradizzjonali rilevanti, il-komunità xjentifika, is-soċjetà civili u partijiet konċernati rilevanti oħrajn għandhom jiġu mistiedna jissottomettu, fost l-oħrajn:
 - (i) Il-fehmiet dwar il-merti tal-proposta;
 - (ii) Kwalunkwe kontribut xjentifiku rilevanti ieħor;
 - (iii) Kwalunkwe għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali;
 - (iv) Kwalunkwe informazzjoni rilevanti oħra.
3. Il-kontribuzzjonijiet riċevuti skont il-paragrafu 2 ta' hawn fuq għandhom ikunu disponibbli għall-pubbliku mis-segretarjat.
4. F'każijiet fejn il-miżura proposta taffettwa żoni li huma kompletament mdawra miż-żoni ekonomiċi esklużivi tal-Istati, il-proponenti għandhom:
- (a) Iwettqu konsultazzjonijiet immirati u proattivi, inkluż notifika minn qabel, ma' Stati bħal dawn;
 - (b) Iqisu l-fehmiet u l-kummenti tat-tali Stati dwar il-miżura proposta u jipprovdu twegibiet bil-miktub li jindirizzaw speċifikament dawn il-fehmiet u l-kummenti u, fejn xieraq, jirrevedu l-miżura proposta kif xieraq.
5. Il-proponent għandu jqis il-kontributi riċevuti matul il-perjodu ta' konsultazzjoni, kif ukoll il-fehmiet u l-informazzjoni mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, u, kif xieraq, jirrevedi l-proposta kif xieraq jew iwieġeb għall-kontributi sostantivi mhux riflessi fil-proposta.
6. Il-perjodu ta' konsultazzjoni għandu jkun marbut biż-żmien.
7. Il-proposta riveduta għandha tiġi sottomessa lill-Korp Xjentifiku u Tekniku, li għandu jivvaluta l-proposta u jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Konferenza tal-Partijiet.
8. Il-modalitajiet għall-proċess ta' konsultazzjoni u ta' valutazzjoni, inkluż id-durata, għandhom jiġu elaborati aktar mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, kif ikun neċessarju, fl-ewwel laqgħa tiegħu, għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati għejjer żgħar li qed jiżviluppaw.

Artikolu 22

Stabbiliment ta' għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti

1. Il-Konferenza tal-Partijiet, fuq il-bażi tal-proposta finali u tal-abbozz tal-pjan ta' ġestjoni, filwaqt li jitqiesu l-kontributi u l-input xjentifiku riċevuti matul il-proċess ta' konsultazzjoni stabbilit skont din il-Parti, u l-parir xjentifiku u r-rakkomandazzjonijiet tal-Korp Xjentifiku u Tekniku:
- (a) Għandha tiegħu deċiżjonijiet dwar l-istabbiliment ta' għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, u miżuri relatati;
 - (b) Tista' tiegħu deċiżjonijiet dwar miżuri kompatibbli ma' dawk adottati minn strumenti u minn oqfsa legali rilevanti u minn korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, f'kooperazzjoni u f'koordinazzjoni ma' dawk l-istrumenti, l-oqfsa u l-korpi;
 - (c) Tista', fejn il-miżuri proposti jkunu fi hdan il-kompetenzi ta' korpi globali,

reġjonali, subreġjonali jew settorjali oħrajn, tagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Partijiet f'dan il-Ftehim u lill-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali sabiex tippromwovi l-adozzjoni ta' miżuri rilevanti permezz ta' tali strumenti, oqfsa u korpi, f'konformità mal-mandati rispettivi tagħhom.

2. Fit-teħid ta' deċiżjonijiet skont dan l-artikolu, il-Konferenza tal-Partijiet għandha tirrispetta l-kompetenzi tal-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, u mhux timminahom.

3. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tagħmel arrangamenti għal konsultazzjonijiet regolari sabiex ittejjeb il-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni mal-istrumenti u mal-oqfsa legali rilevanti u mal-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, u fosthom, fir-rigward tal-ghodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, kif ukoll il-koordinazzjoni fir-rigward tal-miżuri relatati adottati fil-qafas ta' tali strumenti u oqfsa u minn tali korpi.

4. Fejn il-kisba tal-oġettivi u l-implimentazzjoni ta' din il-Parti jkunu jeħtieġu hekk, sabiex tkompli ssahħaħ il-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni internazzjonali fir-rigward tal-konservazzjoni u tal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, il-Konferenza tal-Partijiet tista' tikkunsidra u, soġġetta għall-paragrafi 1 u 2 ta' hawn fuq, tista' tiddeċiedi, kif xieraq, li tiżviluppa mekkaniżmu rigward ghodod ta' ġestjoni eżistenti bbażati fuq iż-żona, inklużi żoni marini protetti, adottati minn strumenti u minn oqfsa legali rilevanti jew minn korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti.

5. Id-deċiżjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet adottati mill-Konferenza tal-Partijiet f'konformità ma' din il-Parti ma għandhomx jimminaw l-effettività tal-miżuri adottati fir-rigward ta' żoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali u għandhom isiru b'kunsiderazzjoni xierqa għad-drittijiet u għad-dmirijiet tal-Istati kollha, f'konformità mal-Konvenzjoni. F'kazijiet li fihom il-miżuri proposti taħt din il-Parti jaffettwaw jew jistgħu jkunu raġonevolment mistennjin jaffettwaw l-ilma superjaċenti fuq qiegħ il-baħar u fuq is-sottoswol ta' żoni ta' sottomarini li fuqhom Stat kostali jeżerċita drittijiet sovrani f'konformità mal-Konvenzjoni, tali miżuri għandhom iqisu kif xieraq id-drittijiet sovrani tat-tali Stati kostali. Għandhom isiru konsultazzjonijiet għal dak l-għan, f'konformità mad-dispożizzjonijiet ta' din il-Parti.

6. F'kazijiet li fihom għodda ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inkluż żona marina protetta, stabbilita fil-qafas ta' din il-Parti sussegwentement taqa', kompletament jew parzjalment, fil-ġurisdizzjoni nazzjonali ta' Stat kostali, il-parti fil-ġurisdizzjoni nazzjonali għandha tieqaf immedjatament milli tkun fis-seħħ. Il-parti li jifdal f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali għandha tibqa' fis-seħħ sakemm il-Konferenza tal-Partijiet, fil-laqgħa segwenti tagħha, tirrieżamina u tiddeċiedi jekk għandhiex temenda jew tirrevoka l-għodda ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inkluż żona marina protetta, kif ikun neċessarju.

7. Mal-istabbiliment jew mal-emenda għall-kompetenza ta' strument jew ta' qafas legali rilevanti jew ta' korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, kwalunkwe għodda ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inkluż żona marina protetta, jew il-miżuri relatati adottati mill-Konferenza tal-Partijiet fil-qafas ta' din il-Parti li sussegwentement jaqgħu taħt il-kompetenza ta' tali strument, qafas jew korp, kompletament jew parzjalment, għandhom jibqgħu fis-seħħ sakemm il-Konferenza tal-Partijiet tirrieżamina u tiddeċiedi, f'kooperazzjoni u f'koordinazzjoni mill-qrib ma' dak l-istrument, il-qafas jew il-korp, sabiex tinzamm, tiġi emendata jew revokata l-għodda ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inkluż żona marina protetta, u miżuri relatati, kif xieraq.

Artikolu 23 Tehid ta' decizjonijiet

1. Bhala regola ġenerali, id-decizjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet skont din il-Parti għandhom jittiehdu b'kunsens.
2. Jekk ma jintlaħaq l-ebda kunsens, id-decizjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet fil-qafas ta' din il-Parti għandhom jittiehdu b'maġġoranza ta' tliet kwarti tal-Partijiet preżenti u votanti, u qabel dan il-Konferenza tal-Partijiet għandha tkun iddecidiet, b'maġġoranza ta' żewġ terzi tal-Partijiet preżenti u votanti li jkunu ġew eżawriti l-isforzi kollha sabiex jintlaħaq kunsens.
3. Id-decizjonijiet meħudin skont din il-Parti għandhom jidhlu fis-seħħ 120 jum wara l-laqgħa tal-Konferenza tal-Partijiet li fiha jkunu ttiehdu u għandhom ikunu vinkolanti fuq il-Partijiet kollha.
4. Matul il-perjodu ta' 120 jum previst fil-paragrafu 3 hawn fuq, kwalunkwe Parti tista', permezz ta' notifika bil-miktub lis-segretarjat, tagħmel oġġezzjoni fir-rigward ta' decizjoni adottata skont din il-Parti, u dik id-decizjoni ma għandhiex tkun vinkolanti fuq dik il-Parti. Oġġezzjoni għal decizjoni tista' tiġi rtirata fi kwalunkwe hin permezz ta' notifika bil-miktub lis-segretarjat u, wara dan, id-decizjoni għandha tkun vinkolanti għal dik il-Parti 90 jum wara d-data tan-notifika li tiddikjara li l-oġġezzjoni ġiet irtirata.
5. Parti li tagħmel oġġezzjoni skont il-paragrafu 4 ta' hawn fuq għandha tippovdi lis-segretarjat, bil-miktub, fil-hin li tagħmel l-oġġezzjoni tagħha, l-ispegazzjoni tar-raġunijiet għall-oġġezzjoni tagħha, li għandha tkun ibbażata fuq waħda jew aktar mir-raġunijiet li ġejjin:
 - (a) Id-decizjoni tkun inkonsistenti ma' dan il-Ftehim jew mad-drittijiet u mad-dmirijiet tal-Parti li toġġezzjona f'konformità mal-Konvenzjoni;
 - (b) Id-decizjoni tiddiskrimina b'mod ingustifikat fil-forma jew fil-fatt kontra l-Parti li toġġezzjona;
 - (c) Il-Parti ma tistax tikkonforma fil-prattika mad-decizjoni fiż-żmien tal-oġġezzjoni wara li tagħmel l-isforzi raġonevoli kollha sabiex tagħmel dan.
6. Parti li tagħmel oġġezzjoni skont il-paragrafu 4 ta' hawn fuq għandha, sa fejn ikun prattikabbli, tadotta miżuri jew approċċi alternattivi li jkunu ekwivalenti fl-effett għad-decizjoni li għaliha tkun oġġezzjonat u ma għandhiex tadotta miżuri u lanqas tiehu azzjonijiet li jimminaw l-effettività tad-decizjoni li tkun oġġezzjonat għaliha sakemm tali miżuri jew azzjonijiet ma jkunux essenzjali għall-eżerċizzju tad-drittijiet u tad-dmirijiet tal-Parti li toġġezzjona f'konformità mal-Konvenzjoni.
7. Il-Parti li toġġezzjona għandha tirrapporta quddiem il-laqgħa ordinarja li jmiss tal-Konferenza tal-Partijiet wara n-notifika tagħha skont il-paragrafu 4 aktar 'il fuq, u perjodikament wara dan, dwar l-implimentazzjoni tagħha tal-paragrafu 6 aktar 'il fuq, sabiex tinforma l-monitoraġġ u r-rieżami skont l-artikolu 26.
8. Oġġezzjoni għal decizjoni magħmula f'konformità mal-paragrafu 4 aktar 'il fuq tista' tiġgedded biss jekk il-Parti li toġġezzjona tqis li tkun għadha neċessarja, kull tliet snin wara d-dhul fis-seħħ tad-decizjoni, permezz ta' notifika bil-miktub lis-segretarjat. Tali notifika bil-miktub għandha tinkludi spjegazzjoni tar-raġunijiet għall-oġġezzjoni inizjali tagħha.
9. Jekk ma tasal l-ebda notifika ta' tiġdid skont il-paragrafu 8 aktar 'il fuq, l-oġġezzjoni għandha titqies awtomatikament irtirata u, wara dan, id-decizjoni għandha tkun vinkolanti għal dik il-Parti 120 jum wara li dik l-oġġezzjoni tiġi rtirata awtomatikament. Is-segretarjat għandu jinnotifika lill-Parti 60 jum qabel id-data li fiha l-oġġezzjoni tiġi rtirata awtomatikament.
10. Id-decizjonijiet tal-Konferenza tal-Partijiet adottati skont din il-Parti, u l-

oġġezzjonijiet għal dawk id-deċiżjonijiet, għandhom isiru disponibbli għall-pubbliku mis-segretarjat u għandhom jiġu trażmessi lill-Istati kollha u lill-istrumenti u lill-oqfsa legali rilevanti u lill-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti.

Artikolu 24 **Miżuri ta' emerġenza**

1. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiegħu deċiżjonijiet sabiex tadotta miżuri f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, li għandhom jiġu applikati fuq bażi ta' emerġenza, jekk ikun neċessarju, meta fenomenu naturali jew diżastru kkawżat mill-bniedem ikun ikkawża, jew x'aktarx li jikkawża ħsara serja jew irriversibbli lill-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, sabiex jiġi żgurat li l-ħsara serja jew irriversibbli ma tiġix aggravata.

2. Il-miżuri adottati skont dan l-artikolu għandhom jitqiesu neċessarji biss jekk, wara konsultazzjoni ma' strumenti jew ma' oqfsa legali rilevanti jew ma' korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, il-ħsara serja jew irriversibbli ma tkunx tista' tiġi ġestita fil-hin permezz tal-applikazzjoni tal-artikoli l-oħra ta' dan il-Ftehim jew permezz ta' strument jew qafas legali rilevanti jew korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti.

3. Il-miżuri adottati fuq bażi ta' emerġenza għandhom ikunu bbażati fuq l-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, fuq l-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indigeni u tal-komunitajiet lokali u għandhom iqisu l-approċċ prekawzjonarju. Miżuri bħal dawn jistgħu jiġu proposti mill-Partijiet jew irrakkomandati mill-Korp Xjentifiku u Tekniku u jistgħu jiġu adottati intersessjonalment. Il-miżuri għandhom ikunu temporanji u jridu jitqiesu mill-ġdid għal deċiżjoni fil-laqgħa li jkun imiss tal-Konferenza tal-Partijiet wara li jkunu ġew adottati.

4. Il-miżuri għandhom jintemmu sentejn wara d-dhul fis-seħħ tagħhom jew għandhom jintemmu qabel mill-Konferenza tal-Partijiet malli jiġu sostitwiti b'għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, u miżuri relatati stabbiliti f'konformità ma' din il-Parti, jew permezz ta' miżuri adottati minn strument jew minn qafas legali rilevanti jew minn korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, jew permezz ta' deċiżjoni tal-Konferenza tal-Partijiet meta ċ-ċirkostanzi li kienu jesigū l-miżura ma jibqgħux jeżistu.

5. Il-proċeduri u l-gwida għall-istabbiliment ta' miżuri ta' emerġenza, inkluż il-proċeduri ta' konsultazzjoni, għandhom jiġu elaborati mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, kif ikun neċessarju, għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet mal-ewwel opportunità tagħha. Proċeduri bħal dawn għandhom ikunu inklużivi u trasparenti.

Artikolu 25 **Implimentazzjoni**

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-attivitatiet taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħhom li jseħħu f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali jitwettqu konsistentement mad-deċiżjonijiet adottati fil-qafas ta' din il-Parti.

2. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jipprevjeni lil Parti milli tadotta miżuri aktar stretti fir-rigward taċ-ċittadini u tal-bastimenti tagħha jew fir-rigward ta' attivitatiet taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħha minbarra dawk adottati fil-qafas ta' din il-Parti, f'konformità mad-dritt internazzjonali u b'appoġġ għall-oġġettivi tal-Ftehim.

3. L-implimentazzjoni tal-miżuri adottati skont din il-Parti ma għandhiex timponi piż sproporzjonat fuq il-Partijiet li huma Stati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw jew pajjiżi l-anqas żviluppati, direttament jew indirettament.

4. Il-Partijiet għandhom jippromwovu, kif xieraq, l-adozzjoni ta' miżuri fi ħdan l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti li huma membri fihom, sabiex jappoġġaw l-implimentazzjoni tad-deċiżjonijiet u tar-rakkomandazzjonijiet magħmulin mill-Konferenza tal-Partijiet fil-qafas ta' din il-Parti.

5. Il-Partijiet għandhom iheggu lil dawk l-Istati li huma intitolati li jsiru Partijiet għal dan il-Ftehim, partikolarment dawk li l-attivitajiet, il-bastimenti jew iċ-ċittadini tagħhom joperaw f'żona li hija s-suġġett ta' għodda stabbilita ta' ġestjoni bbażata fuq iż-żona, inkluż zona marina protetta, sabiex jadottaw miżuri li jappoġġaw id-deċiżjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Konferenza tal-Partijiet dwar għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, stabbiliti fil-qafas ta' din il-Parti.

6. Parti li ma hijiex parti għal jew partecipant fi strument jew f'qafas legali rilevanti, jew membru ta' korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, u li b'xi mod ieħor ma taqbilx li tapplika l-miżuri stabbiliti fil-qafas ta' tali strumenti u oqfsa u minn tali korpi ma għandhiex tiġi rrilaxxata mill-obbligu ta' kooperazzjoni, f'konformità mal-Konvenzjoni u ma' dan il-Ftehim, fil-konservazzjoni u fl-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.

Artikolu 26

Monitoraġġ u rieżami

1. Il-Partijiet għandhom, individwalment jew kollettivament, jirrapportaw lill-Konferenza tal-Partijiet dwar l-implimentazzjoni ta' għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inkluż żoni marini protetti, stabbiliti fil-qafas ta' din il-Parti u ta' miżuri relatati. Dawn ir-rapporti, kif ukoll l-informazzjoni u r-rieżami msemmijin fil-paragrafi 2 u 3 hawn taht, rispettivament, għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mis-segretarjat.

2. L-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti għandhom jiġu mistiedna jipprovdu informazzjoni lill-Konferenza tal-Partijiet dwar l-implimentazzjoni ta' miżuri li jkunu adottaw sabiex jiksbu l-oġettivi ta' għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, stabbiliti fil-qafas ta' din il-Parti.

3. L-għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inklużi ż-żoni marini protetti, stabbiliti fil-qafas ta' din il-Parti, inklużi miżuri relatati, għandhom jiġu mmonitorjati u rieżaminati perjodikament mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, filwaqt li jitqiesu r-rapporti u l-informazzjoni msemmijin fil-paragrafi 1 u 2 hawn fuq, rispettivament.

4. Fir-rieżami msemmi fil-paragrafu 3 hawn fuq, il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jivvaluta l-effettività tal-għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inklużi ż-żoni marini protetti, stabbiliti fil-qafas ta' din il-Parti, inklużi miżuri relatati u l-progress magħmul fil-kisba tal-oġettivi tagħhom, u jipprovdi pariri u rakkomandazzjonijiet lill-Konferenza tal-Partijiet.

5. Wara r-rieżami, il-Konferenza tal-Partijiet għandha, kif ikun neċessarju, tiehu deċiżjonijiet jew rakkomandazzjonijiet dwar l-emenda, l-estensjoni jew ir-revoka ta' għodod ta' ġestjoni abbazi taż-żona, inklużi ż-żoni marini protetti, u kwalunkwe miżura relatata adottata mill-Konferenza tal-Partijiet, fuq il-bażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indیgeni u tal-komunitajiet lokali, filwaqt li tqis l-approċċ prekawzjonarju u l-approċċ ekosistemiku.

PARTI IV VALUTAZZJONI TAL-IMPATT AMBJENTALI

Artikolu 27 Objettivi

L-objettivi ta' din il-Parti huma:

(a) L-operazzjonalizzazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali għal żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali billi jiġu stabbiliti proċessi, limiti u rekwiżiti oħrajn għat-twetiq u għar-rapportar tal-valutazzjonijiet mill-Partijiet;

(b) L-iżgurar li l-attivitajiet koperti minn din il-Parti jiġu vvalutati u jitwettqu għall-prevenzjoni, għall-mitigazzjoni u għall-ġestjoni tal-impatti negattivi sinifikanti għall-fini tal-protezzjoni u tal-preservazzjoni tal-ambjent marin;

(c) L-appoġġ għall-kunsiderazzjoni tal-impatti kumulattivi u tal-impatti f'żoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali;

(d) Tipprovdi għal valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi;

(e) Il-kisba ta' qafas ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali koerenti għall-attivitajiet f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;

(f) Il-bini u t-tishih tal-kapaċità tal-Partijiet, partikolarment l-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppati, il-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, l-Istati ġeografikament żvantaġġati, l-Istati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw, l-Istati Afrikani kostali, l-Istati arċipelagiċi u l-pajjiżi b'introjtu medju li qed jiżviluppaw, sabiex ihejju, iwettqu u jevalwaw valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali u valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi b'appoġġ tal-objettivi ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 28

Obbligu sabiex jitwettqu valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-impatti potenzjali fuq l-ambjent marin tal-attivitajiet ipplanati taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħhom li jseħhu f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali jiġu vvalutati kif stabbilit f'din il-Parti qabel ma jiġu awtorizzati.

2. Meta Parti b'ġurisdizzjoni jew b'kontroll fuq attività pplanata li għandha titwettaq f'żoni marini fi hdan il-ġurisdizzjoni nazzjonali tiddetermina li l-attività tista' tikkawża tniġġis sostanzjali jew bidliet sinifikanti u ta' ħsara fl-ambjent marin f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, dik il-Parti għandha tiżgura li titwettaq valutazzjoni tal-impatt ambjentali ta' tali attività f'konformità ma' din il-Parti jew li titwettaq valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont il-proċess nazzjonali tal-Parti. Parti li twettaq valutazzjoni bħal din skont il-proċess nazzjonali tagħha għandha:

(a) Tagħmel l-informazzjoni rilevanti disponibbli permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament, fil-hin, matul il-proċess nazzjonali;

(b) Tiżgura li l-attività tiġi mmonitorjata b'mod konsistenti mar-rekwiżiti tal-proċess nazzjonali tagħha;

(c) Tiżgura li r-rapporti dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali u kwalunkwe rapport ta' monitoraġġ rilevanti jsiru disponibbli permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament kif stabbilit f'dan il-Ftehim.

3. Malli jirċievi l-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 2(a) hawn fuq, il-Korp Xjentifiku u Tekniku jista' jipprovdi kummenti lill-Parti b'ġurisdizzjoni jew b'kontroll fuq l-attività pplanata.

Artikolu 29

Relazzjoni bejn dan il-Ftehim u l-proċessi ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali fil-qafas tal-istrumenti u tal-oqfsa legali rilevanti u tal-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti

1. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-użu ta' valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali u l-adozzjoni u l-implimentazzjoni tal-istandards u/jew tal-linji gwida żviluppati skont l-Artikolu 38 fi strumenti u f'oqfsa legali rilevanti u f'korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti li huma membri fihom.

2. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiżviluppa mekkaniżmi fil-qafas ta' din il-Parti għall-Korp Xjentifiku u Tekniku sabiex tikkollabora ma' strumenti u ma' oqfsa legali rilevanti u ma' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti li jirregolaw l-attivitajiet f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali jew jipproteġu l-ambjent marin.

3. Meta jiżviluppa jew jaġġorna l-istandards jew il-linji gwida għat-tweqqi tal-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali tal-attivitajiet f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali mill-Partijiet għal dan il-Ftehim skont l-artikolu 38, il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu, kif xieraq, jikkollabora mal-istrumenti u mal-oqfsa legali rilevanti u mal-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti.

4. Ma huwiex neċessarju li jitwettaq skrinjar jew valutazzjoni tal-impatt ambjentali ta' attività ppjanata f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, dment li l-Parti b'ġurisdizzjoni jew b'kontroll fuq l-attività ppjanata tiddetermina:

(a) Li l-impatti potenzjali tal-attività jew tal-kategorija ta' attività ppjanata jkun għew iwwalutati skont ir-rekwiżiti ta' strumenti jew ta' oqfsa legali rilevanti oħrajn jew minn korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti;

(b) Li:

(i) il-valutazzjoni li diġà saret għall-attività pjanata tkun ekwivalenti għal dik meħtieġa skont din il-Parti, u li r-riżultati tal-valutazzjoni jingħataw kunsiderazzjoni; jew

(ii) ir-regolamenti jew l-istandards tal-istrumenti jew tal-oqfsa legali rilevanti jew tal-korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti li jirriżultaw mill-valutazzjoni tfaßlu sabiex jipprevjenu, jimmitigaw jew jimmaniġġjaw l-impatti potenzjali taħt il-limitu għall-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali fil-qafas ta' din il-Parti, u dawn għew irrispettati.

5. Meta tkun twettqet valutazzjoni tal-impatt ambjentali għal attività pjanata f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali skont strument jew qafas legali rilevanti jew korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, il-Parti konċernata għandha tiżgura li r-rapport dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali jiġi ppubblikat permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament.

6. Sakemm l-attivitajiet pjanati li jissodisfaw il-kriterji stabbiliti fil-paragrafu 4(b)(i) hawn fuq ma jkunux soġġetti għal monitoraġġ u għal rieżami fil-qafas ta' strument jew ta' qafas legali rilevanti jew ta' korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti, il-Partijiet għandhom jimmonitorjaw u jirrieżaminaw l-attivitajiet u jiżguraw li r-rapporti ta' monitoraġġ u ta' rieżami jiġu ppubblikati permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament.

Artikolu 30

Limiti u fatturi għat-tweqqi ta' valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali

1. Meta attività ppjanata jista' jkollha aktar minn effett minuri jew tranzitorju fuq l-ambjent marin, jew l-effetti tal-attività ma jkunux magħrufin jew ikunu mifhumin hażin, il-Parti b'ġurisdizzjoni jew b'kontroll fuq l-attività għandha twettaq skrinjar tal-attività skont

l-artikolu 31, billi tuża l-fatturi stipulati fil-paragrafu 2 hawn taht, u:

(a) L-iskrinjar għandu jkun dettaljat biżżejjed sabiex il-Parti tivvaluta jekk għandhiex motivi raġonevoli sabiex temmen li l-attività pjanata tista' tikkawża tniġġis sostanzjali jew bidliet sinifikanti u ta' ħsara lill-ambjent marin u għandu jinkludi:

- (i) Deskrizzjoni tal-attività pjanata, inklużi l-iskop, il-post, id-durata u l-intensità tagħha; u
- (ii) Analizi inizjali tal-impatti potenzjali, inkluż il-kunsiderazzjoni tal-impatti kumulattivi u, kif xieraq, l-alternattivi għall-attività pjanata;

(b) Jekk jiġi ddeterminat fuq il-bażi tal-iskrinjar li l-Parti għandha raġunijiet raġonevoli sabiex temmen li l-attività tista' tikkawża tniġġis sostanzjali jew bidliet sinifikanti u ta' ħsara fl-ambjent marin, għandha titwettaq valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont id-dispożizzjonijiet ta' din il-Parti.

2. Meta jiddeterminaw jekk l-attivitàjiet pjanati taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħhom jissodisfawx il-limitu stabbilit fil-paragrafu 1 ta' hawn fuq, il-Partijiet għandhom jikkunsidraw il-fatturi mhux ezawrjenti li ġejjin:

- (a) It-tip ta' attività u t-teknoloġija uzati għall-attività u l-mod li bih għandha titwettaq;
- (b) Id-durata tal-attività;
- (c) Il-lokal tal-attività;
- (d) Il-karatteristiċi u l-ekosistema tal-lokal (inklużi ż-żoni ta' sinifikat jew ta' vulnerabbiltà ekoloġika jew bijoloġika partikolari);
- (e) L-impatti potenzjali tal-attività, inklużi l-impatti kumulattivi potenzjali u l-impatti potenzjali f'żoni fi hdan il-ġurisdizzjoni nazzjonali;
- (f) Il-punt sa fejn l-effetti tal-attività ma humiex magħrufin jew mifhumin tajjeb;
- (g) Kriterji ekoloġiċi jew bijoloġiċi rilevanti oħrajn.

Artikolu 31

Proċess għall-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-proċess għat-twettiq ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont din il-Parti jinkludi l-passi li ġejjin:

(a) *Skrinjar*. Il-Partijiet għandhom iwettqu skrinjar, tempestivament, sabiex jiddeterminaw jekk hijiex meħtieġa valutazzjoni tal-impatt ambjentali fir-rigward ta' attività pjanata taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħha, f'konformità mal-Artikolu 30, u jagħmlu d-determinazzjoni tagħha disponibbli għall-pubbliku:

- (i) Jekk Parti tiddetermina li valutazzjoni tal-impatt ambjentali ma tkunx meħtieġa għal attività pjanata taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħha, hija għandha tagħmel l-informazzjoni rilevanti, inkluż skont l-artikolu 30, il-paragrafu 1(a), disponibbli għall-pubbliku permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament skont dan il-Ftehim;
- (ii) Abbażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, abbażi tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali, Parti tista' tirreġistra l-fehmiet tagħha dwar l-impatti potenzjali ta' attività pjanata li dwarha tkun saret determinazzjoni f'konformità mas-subparagrafu (a)(i) aktar 'il fuq, mal-Parti li tkun għamlet id-determinazzjoni u l-Korp Xjentifiku u Tekniku, fi żmien 40 jum mill-pubblikazzjoni tagħha;

(iii) Jekk il-Parti li rreġistrat il-fehmiet tagħha esprimiet preokkupazzjonijiet dwar l-impatti potenzjali ta' attività pjanata li dwarha tkun saret id-determinazzjoni, il-Parti li tkun għamlet dik id-determinazzjoni għandha tqis dawk il-preokkupazzjonijiet u tista' tirrieżamina d-determinazzjoni tagħha;

(iv) Wara li jiġu kkunsidrati l-preokkupazzjonijiet irreġistrat minn Parti skont is-subparagrafu (a)(ii) ta' hawn fuq, il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jikkunsidra u jista' jevalwa l-impatti potenzjali tal-attività pjanata abbażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, abbażi tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali u, kif xieraq, jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Parti li tkun għamlet id-determinazzjoni wara li dik il-Parti tingħata opportunità li twieġeb għall-preokkupazzjonijiet reġistrati u wara li titqies it-tali tweġiba;

(v) Il-Parti li tkun għamlet id-determinazzjoni skont is-subparagrafu (a)(i) ta' hawn fuq għandha tqis kwalunkwe rakkomandazzjoni tal-Korp Xjentifiku u Tekniku;

(vi) Ir-reġistrazzjoni tal-fehmiet u tar-rakkomandazzjonijiet tal-Korp Xjentifiku u Tekniku għandhom ikunu disponibbli għall-pubbliku, inkluż permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament;

(b) *Ambitjar*. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li impatti ambjentali ewlenin u kwalunkwe impatt assoċjat, bħall-impatti ekonomiċi, soċjali, kulturali u fuq is-saħħa tal-bniedem, inklużi l-impatti kumulattivi potenzjali u l-impatti f'żoni fi hdan il-ġurisdizzjoni nazzjonali, kif ukoll alternattivi għall-attività pjanata, jekk ikun hemm, għandhom jiġu inklużi fil-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali li għandhom jitwettqu skont din il-Parti. L-ambitu għandu jiġi ddefinit bl-użu tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali;

(c) *Valutazzjoni tal-impatt u evalwazzjoni*. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-impatti tal-attivitajiet pjanati, inkluż l-impatti kumulattivi u l-impatti foqasma fil-ġurisdizzjoni nazzjonali, jiġu vvalutati u evalwati bl-użu tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali;

(d) *Prevenzjoni, mitigazzjoni u ġestjoni tal-effetti avversi potenzjali*. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li:

(i) Jiġu identifikati u analizzati miżuri għall-prevenzjoni, għall-mitigazzjoni u għall-ġestjoni tal-effetti avversi potenzjali tal-attivitajiet pjanati taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħhom sabiex jiġu evitati impatti avversi sinifikanti. Miżuri bħal dawn jistgħu jinkludu l-kunsiderazzjoni ta' alternattivi għall-attività pjanata taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħhom;

(ii) Fejn ikun xieraq, dawn il-miżuri jiġu inkorporati fi pjan ta' ġestjoni ambjentali;

(e) Il-Partijiet għandhom jiżguraw in-notifika u l-konsultazzjoni pubblika f'konformità mal-artikolu 32;

(f) Il-Partijiet għandhom jiżguraw it-thejjija u l-pubblikazzjoni ta' rapport dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali f'konformità mal-artikolu 33.

2. Il-Partijiet jistgħu jwettqu valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali kongunti, partikolarment għall-attivitajiet pjanati taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll ta' Stati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw.

3. Għandu jinholoq roster ta' esperti fil-qafas tal-Korp Xjentifiku u Tekniku. Il-Partijiet b'restrizzjonijiet fil-kapaċità jistgħu jitolbu pariri u assistenza minghand dawk l-esperti sabiex iwettqu u jevalwaw l-iskrinjar u l-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali għal attività pjanata taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħhom. L-esperti ma jistgħux jinhatru

għal parti oħra tal-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt ambjentali tal-istess attività. Il-Parti li talbet il-pariri u l-assistenza għandha tiżgura li tali valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali jiġu sottomessi lilha għar-rieżami u għat-tehid ta' deċiżjonijiet.

Artikolu 32

Notifika u konsultazzjoni pubbliċi

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw notifika pubblika tempestiva ta' attività pjanata, inkluż permezz tal-pubblikazzjoni permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament u permezz tas-segretarjat, u l-opportunitajiet pjanati u effettivi bi skadenza, sa fejn ikunu prattikabbli, għall-partecipazzjoni mill-Istati kollha, partikolarment l-Istati kostali adjaċenti u kwalunkwe Stat ieħor adjaċenti, l-attività meta dawn ikunu potenzjalment l-aktar Stati affettwati, u l-partijiet konċernati fil-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt ambjentali. In-notifika u l-opportunitajiet għall-partecipazzjoni, inkluż permezz tas-sottomissjoni tal-kummenti, għandhom isiru matul il-proċess kollu ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali, kif xieraq, inkluż meta jiġi identifikat l-ambitu ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont l-Artikolu 31(1)(b), u meta jkun tnejja abbozz tar-rapport dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont l-Artikolu 33, qabel ma tittiehed deċiżjoni dwar jekk għandhiex tiġi awtorizzata l-attività.

2. L-Istati potenzjalment l-aktar affettwati għandhom jiġu ddeterminati billi jitqiesu n-natura u l-effetti potenzjali fuq l-ambjent marin tal-attività pjanata u għandhom jinkludu:

(a) L-Istati kostali li l-eżerċitar tad-drittijiet sovrani tagħhom għall-finijiet ta' esplorazzjoni, ta' sfruttament, ta' konservazzjoni jew ta' ġestjoni tar-riżorsi naturali jistgħu raġonevolment jitqiesu li jkunu affettwati mill-attività;

(b) L-Istati li, fiż-żona tal-attività pjanata, iwettqu attivitajiet umani li jinkludu attivitajiet ekonomiċi, li jistgħu raġonevolment jitqiesu li jkunu affettwati.

3. Il-Partijiet konċernati f'dan il-proċess jinkludu l-Popli Indigeni u l-komunitajiet lokali b'għarfien tradizzjonali rilevanti, il-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, is-soċjetà ċivili, il-komunità xjentifika u l-pubblika.

4. F'konformità mal-Artikolu 48, il-paragrafu 3, in-notifika u l-konsultazzjoni pubbliċi għandhom ikunu inklużivi u trasparenti, jitwettqu f'waqthom u jkunu mmirati u proattivi meta jinvolvu Stati gzejjer zgħar li qed jiżviluppaw.

5. Kummenti sostantivi riċevuti matul il-proċess ta' konsultazzjoni, inkluż minn Stati kostali adjaċenti u minn kwalunkwe Stat ieħor biswit l-attività pjanata meta dawn ikunu potenzjalment l-aktar Stati affettwati, għandhom jiġu kkunsidrati u jitwieġbu jew jiġu indirizzati mill-Partijiet. Il-Partijiet għandhom jagħtu attenzjoni partikolari lill-kummenti dwar l-impatti potenzjali f'oqsma fi hdan il-ġurisdizzjoni nazzjonali u jipprovdu twegġbiet bil-miktub, kif xieraq, li jindirizzaw speċifikament dawn il-kummenti, inkluż rigward kwalunkwe miżura addizzjonali maħsuba sabiex tindirizza dawk l-impatti potenzjali. Il-Partijiet għandhom jipubblikaw il-kummenti riċevuti u t-twegġbiet jew id-deskrizzjonijiet tal-mod li bih ġew indirizzati.

6. Fejn attività pjanata taffettwa żoni tal-ibhra internazzjonali li jkunu kompletament imdawrin miż-żoni ekonomiċi esklużivi tal-Istati, il-Partijiet għandhom:

(a) Iwettqu konsultazzjonijiet immirati u proattivi, inkluża notifika minn qabel, ma' Stati tal-madwar bhal dawn;

(b) Iqisu l-fehmiet u l-kummenti ta' dawk l-Istati tal-madwar dwar l-attività pjanata u jipprovdu twegġbiet bil-miktub li jindirizzaw speċifikament dawn il-fehmiet u l-kummenti u, kif xieraq, jirrevedu l-attività pjanata skont dan.

7. Il-Partijiet għandhom jiżguraw l-aċċess għall-informazzjoni relatata mal-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont dan il-Ftehim. Minkejja dan, il-Partijiet ma

għandhomx ikunu meħtieġa jiddivulgaw informazzjoni kunfidenzjali jew proprjetarja. Il-fatt li informazzjoni kunfidenzjali jew proprjetarja tkun giet redatta għandu jiġi indikat fid-dokumenti pubbliċi.

Artikolu 33

Rapporti ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw it-tnejn ta' rapport ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali għal kwalunkwe valutazzjoni bħal din imwettqa skont din il-Parti.
2. Ir-rapport ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali għandu jinkludi, tal-anqas, l-informazzjoni li ġejja: deskrizzjoni tal-attività pjanata, inkluż il-post fejn tinsab; deskrizzjoni tar-riżultati tal-eżerċizzju tal-ambitjar; valutazzjoni tax-xenarju bażi tal-ambjent marin li x'aktarx jiġi affettwat; deskrizzjoni tal-impatti potenzjali, inkluż l-impatti kumulattivi potenzjali u kwalunkwe impatt f'żoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali; deskrizzjoni tal-miżuri potenzjali ta' prevenzjoni, ta' mitigazzjoni u ta' ġestjoni; deskrizzjoni tal-incestizzjoni u tal-lakuni fl-għarfien; informazzjoni dwar il-proċess ta' konsultazzjoni pubblika; deskrizzjoni tal-kunsiderazzjoni ta' alternattivi raġonevoli għall-attività pjanata; deskrizzjoni tal-azzjonijiet ta' segwitu, inkluż pjan ta' ġestjoni ambjentali; u sommarju mhux tekniku.
3. Il-Parti għandha tagħmel l-abbozz tar-rapport ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali disponibbli permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament matul il-proċess ta' konsultazzjoni pubblika, sabiex tippovdi opportunità għall-Korp Xjentifiku u Tekniku sabiex iqis u jevalwa r-rapport.
4. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku, kif xieraq u tempestivament, jista' jagħmel kummenti lill-Parti dwar l-abbozz tar-rapport ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali. Il-Parti għandha tqis kwalunkwe kumment magħmul mill-Korp Xjentifiku u Tekniku.
5. Il-Partijiet għandhom jipubblikaw ir-rapporti tal-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali, inkluż permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament. Is-segretarjat għandu jiżgura li l-Partijiet kollha jiġu nnotifikati fil-hin meta r-rapporti jiġu ppubblikati permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament.
6. Ir-rapporti finali tal-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali għandhom jiġu kkunsidrati mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, fuq il-bażi tal-prattiki, tal-proċeduri u tal-għarfien rilevanti skont dan il-Ftehim, għall-fini tal-iżvilupp ta' linji gwida, inkluża l-identifikazzjoni tal-aħjar Prattiki.
7. Selezzjoni tal-informazzjoni ppubblikata użata fil-proċess tal-iskrinjar sabiex jittiehdu deċiżjonijiet dwar jekk għandhiex titwettaq valutazzjoni tal-impatt ambjentali, f'konformità mal-Artikoli 30 u 31, għandha titqies u tiġi rrieżaminata mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, abbażi tal-prattiki, tal-proċeduri u tal-għarfien rilevanti skont dan il-Ftehim, għall-fini tal-iżvilupp ta' linji gwida, inkluża l-identifikazzjoni tal-aħjar Prattiki.

Artikolu 34

Tehid ta' deċiżjonijiet

1. Parti, li attività pjanata taqa' taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħha, għandha tkun responsabbli sabiex tiddetermina jekk tistax tipproċedi.
2. Meta jiġi ddeterminat jekk l-attività pjanata tistax tipproċedi skont din il-Parti, għandha titqies bis-shiħ valutazzjoni tal-impatt ambjentali mwettqa f'konformità ma' din il-Parti. Deċiżjoni li tawtorizza l-attività pjanata taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll ta' Parti għandha ssir biss meta, b'kont meħud tal-miżuri ta' mitigazzjoni jew ta' ġestjoni, il-Parti tkun iddeterminat li għamlet l-isforzi raġonevoli kollha sabiex tiżgura li l-attività tkun tista' titwettaq b'mod konsistenti mal-prevenzjoni ta' impatti negattivi sinifikanti fuq l-

ambjent marin.

3. Id-dokumenti tad-deċiżjonijiet għandhom jiddeskrivu b'mod ċar kwalunkwe kundizzjoni ta' approvazzjoni relatata mal-miżuri ta' mitigazzjoni u mar-rekwiżiti ta' segwitu. Id-dokumenti tad-deċiżjonijiet għandhom jiġu ppubblikati, inkluż permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament.

4. Fuq it-talba ta' Parti, il-Konferenza tal-Partijiet tista' tippovdi pariri u assistenza lil dik il-Parti meta tiddetermina jekk attivitá ppjanata taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħha tistax tipproċedi.

Artikolu 35

Monitoraġġ tal-impatti tal-attivitajiet awtorizzati

Billi jużaw l-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, l-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali, il-Partijiet għandhom iżommu taht sorveljanza l-impatti ta' kwalunkwe attivitá f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali li jawtorizzaw jew li fihom jinvolvu rwieħhom sabiex jiddeterminaw jekk dawn l-attivitajiet aktarx li jniġġsu jew ikollhom impatti avversi fuq l-ambjent marin. B'mod partikolari, kull Parti għandha timmonitorja l-impatti ambjentali u kwalunkwe impatt assoċjat, bħall-impatti ekonomiċi, soċjali, kulturali u fuq is-saħħa tal-bniedem, ta' attivitá awtorizzata taht il-ġurisdizzjoni jew taht il-kontroll tagħha f'konformitá mal-kundizzjonijiet stabbiliti fl-approvazzjoni tal-attivitá.

Artikolu 36

Rapportar dwar l-impatti tal-attivitajiet awtorizzati

1. Il-Partijiet, kemm jekk jaġixxu individwalment kif ukoll kollettivament, għandhom jirrapportaw perjodikament dwar l-impatti tal-attivitá awtorizzata u r-riżultati tal-monitoraġġ meħtieġ skont l-artikolu 35.

2. Ir-rapporti ta' monitoraġġ għandhom jiġu ppubblikati, inkluż permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament, u l-Korp Xjentifiku u Tekniku jista' jikkunsidra u jevalwa r-rapporti ta' monitoraġġ.

3. Ir-rapporti ta' monitoraġġ għandhom jiġu kkunsidrati mill-Korp Xjentifiku u Tekniku, abbażi tal-prattiki, tal-proċeduri u tal-għarfien rilevanti skont dan il-Ftehim, għall-fini tal-iżvilupp ta' linji gwida dwar il-monitoraġġ tal-impatti tal-attivitajiet awtorizzati, inkluża l-identifikazzjoni tal-aħjar Prattiki.

Artikolu 37

Rieżami tal-attivitajiet awtorizzati u tal-impatti tagħhom

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-impatti tal-attivitá awtorizzata mmonitorjata skont l-artikolu 35 jiġu rieżaminati.

2. Jekk il-Parti b'ġurisdizzjoni jew b'kontroll fuq l-attivitá tidentifika impatti avversi sinifikanti li jew ma kinux previsti fil-valutazzjoni tal-impatt ambjentali, fin-natura jew fis-severitá, jew li jirriżultaw minn ksur ta' kwalunkwe waħda mill-kundizzjonijiet stabbiliti fl-approvazzjoni tal-attivitá, il-Parti għandha tirrieżamina d-deċiżjoni tagħha li tawtorizza l-attivitá, tinnotifika lill-Konferenza tal-Partijiet, lil Partijiet oħrajn u lill-pubbliku, inkluż permezz tal-Mekkanizmu ta' Koordinament, u:

(a) Tirrekjedi li jiġu proposti u implimentati miżuri għall-prevenzjoni, għall-mitigazzjoni u/jew għall-ġestjoni ta' dawk l-impatti jew tiegħu kwalunkwe azzjoni oħra neċessarja u/jew twaqqaf l-attività, kif ikun xieraq; u

(b) Tevalwa tempestivament kwalunkwe miżura implimentata jew azzjoni meħuda skont is-subparagrafu (a) ta' hawn fuq.

3. Abbażi tar-rapporti riċevuti skont l-Artikolu 36, il-Korp Xjentifiku u Tekniku jista' jinnotifika lill-Parti li awtorizzat l-attività jekk iqis li l-attività jista' jkollha impatti avversi sinifikanti li jew ma kinux previsti fil-valutazzjoni tal-impatt ambjentali jew li jirriżultaw minn ksur ta' kwalunkwe kundizzjoni ta' approvazzjoni tal-attività awtorizzata u, kif ikun xieraq, jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Parti.

4. (a) Abbażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali, Parti tista' tirreġistra l-preokkupazzjonijiet tagħha, mal-Parti li awtorizzat l-attività u mal-Korp Xjentifiku u Tekniku, li l-attività awtorizzata jista' jkollha impatti avversi sinifikanti li jew ma kinux previsti fil-valutazzjoni tal-impatt ambjentali, fin-natura jew fis-severità, jew li jirriżultaw minn ksur ta' kwalunkwe kundizzjoni ta' approvazzjoni tal-attività awtorizzata;

(b) Il-Parti li tkun awtorizzat l-attività għandha tqis dawn il-preokkupazzjonijiet;

(c) Meta jiġu kkunsidrati l-preokkupazzjonijiet irreġistrati minn Parti, il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jikkunsidra u jista' jevalwa l-kwistjoni abbażi tal-aħjar xjenza u informazzjoni xjentifika disponibbli u, fejn disponibbli, abbażi tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali u jista' jinnotifika lill-Parti li awtorizzat l-attività, jekk iqis li tali attività jista' jkollha impatti avversi sinifikanti li jew ma kinux previsti fil-valutazzjoni tal-impatt ambjentali jew li jirriżultaw minn ksur ta' kwalunkwe kundizzjoni ta' approvazzjoni tal-attività awtorizzata u, wara li dik il-Parti tingħata l-opportunità li twieġeb għall-preokkupazzjonijiet irreġistrati u filwaqt li titqies din it-twieġiba u kif ikun xieraq, jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet lill-Parti li awtorizzat l-attività;

(d) Ir-reġistrazzjoni ta' preokkupazzjonijiet, ta' kwalunkwe notifika maħruġa u ta' kwalunkwe rakkomandazzjoni magħmula mill-Korp Xjentifiku u Tekniku għandha tkun disponibbli għall-pubbliku, inkluż permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament;

(e) Il-Parti li awtorizzat l-attività għandha tqis kwalunkwe notifika maħruġa u kwalunkwe rakkomandazzjoni magħmula mill-Korp Xjentifiku u Tekniku.

5. L-Istati kollha, partikolarment l-Istati kostali adjaċenti u kwalunkwe Stat ieħor adjaċenti għall-attività meta jkunu potenzjalment l-aktar Stati affettwati, u l-partijiet konċernati għandhom jinżammu informati permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament u jistgħu jiġu kkonsultati fil-proċessi ta' monitoraġġ, ta' rapportar u ta' rieżami fir-rigward ta' attività awtorizzata skont dan il-Ftehim.

6. Il-Partijiet għandhom jippubblikaw, inkluż permezz tal-Mekkaniżmu ta' Koordinament:

(a) Rapporti dwar ir-rieżami tal-impatti tal-attività awtorizzata;

(b) Dokumenti tad-deċiżjonijiet, inkluż rekord tar-raġunijiet għad-deċiżjoni mill-Parti, meta Parti tkun biddlet id-deċiżjoni tagħha li tawtorizza l-attività.

Artikolu 38
Standards u/jew linji gwida li għandhom jiġu żviluppati mill-Korp
Xjentifiku u Tekniku b'rabta mal-valutazzjonijiet tal-impatt
ambjentali

1. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jiżviluppa standards jew linji gwida għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet dwar:

(a) Id-determinazzjoni ta' jekk is-sollijiet għat-twettiq ta' skrinjar jew ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali skont l-Artikolu 30 ġewx issodisfati jew inqabżux għall-attivitajiet pjanati, inkluż fuq il-bażi tal-fatturi mhux eżawrjenti stabbiliti fil-paragrafu 2 ta' dak l-Artikolu;

(b) Il-valutazzjoni tal-impatti kumulattivi f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali u kif daww l-impatti għandhom jitqiesu fil-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt ambjentali;

(c) Il-valutazzjoni tal-impatti, f'żoni fil-ġurisdizzjoni nazzjonali, tal-attivitajiet pjanati f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali u kif daww l-impatti għandhom jitqiesu fil-proċess ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali;

(d) Il-proċess ta' notifika u ta' konsultazzjoni pubbliċi skont l-artikolu 32, inkluż id-determinazzjoni ta' x'jikkostitwixxi informazzjoni kunfidenzjali jew proprjetarja;

(e) Il-kontenut meħtieġ tar-rapporti ta' valutazzjoni tal-impatt ambjentali u l-informazzjoni ppubblikata użata fil-proċess tal-iskrinjar skont l-artikolu 33, inkluż l-aħjar prattiki;

(f) Il-monitoraġġ u r-rapportar dwar l-impatti tal-attivitajiet awtorizzati kif stabbilit fl-Artikoli 35 u 36, inkluż l-identifikazzjoni tal-aħjar prattiki;

(g) It-twettiq ta' valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi.

2. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku jista' jiżviluppa wkoll standards u linji gwida għall-kunsiderazzjoni u għall-adozzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet, inkluż dwar:

(a) Lista indikattiva mhux eżawrjenti ta' attivitajiet li jeħtieġu jew ma jeħtieġux valutazzjoni tal-impatt ambjentali, kif ukoll kwalunkwe kriterju relatat ma' daww l-attivitajiet, li għandhom jiġu aġġornati perjodikament;

(b) It-twettiq ta' valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali mill-Partijiet għal dan il-Ftehim f'żoni identifikati bħala li jeħtieġu protezzjoni jew attenzjoni speċjali.

3. Kwalunkwe standard għandu jiġi stabbilit f'anness għal dan il-Ftehim, f'konformità mal-artikolu 74.

Artikolu 39
Valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi

1. Il-Partijiet għandhom, individwalment jew f'kooperazzjoni ma' Partijiet oħrajn, jikkunsidraw li jwettqu valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi għal pjanijiet u programmi relatati ma' attivitajiet taħt il-ġurisdizzjoni jew taħt il-kontroll tagħhom, li għandhom jitwettqu f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, sabiex jivvalutaw l-effetti potenzjali ta' tali pjanijiet jew programmi, kif ukoll tal-alternattivi, fuq l-ambjent marin.

2. Il-Konferenza tal-Partijiet tista' twettaq valutazzjoni ambjentali strateġika ta' żona jew reġjun sabiex tiġbor u tissintezza l-aħjar informazzjoni disponibbli dwar iż-żona jew ir-reġjun, tivvaluta l-impatti kurrenti u potenzjali futuri u tidentifika lakuni fid-*data* u l-prijoritajiet ta' riċerka.

3. Meta jwettqu valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali skont din il-Parti, il-Partijiet għandhom iqisu r-riżultati tal-valutazzjonijiet ambjentali strateġiċi rilevanti mwettqin skont il-paragrafi 1 u 2 ta' hawn fuq, fejn disponibbli.

4. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiżviluppa gwida dwar it-twettiq ta' kull kategorija ta' valutazzjoni ambjentali strateġika deskritta f'dan l-artikolu.

PARTI V

BINI TAL-KAPAĊITAJIET U T-TRASFERIMENT TAT-TEKNOLOĠIJA MARINA

Artikolu 40

Objettivi

L-objettivi ta' din il-Parti huma:

(a) Tingħata assistenza lill-Partijiet, partikolarment lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, fl-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim, sabiex jilhqgħu l-objettivi tagħha;

(b) Jiġu abilitati l-kooperazzjoni u l-partecipazzjoni inkluzivi, ekwitabbli u effettivi fl-attivitajiet imwettqin skont dan il-Ftehim;

(c) Tiġi żviluppata l-kapaċità xjentifika u teknoloġika marina, inkluż fir-rigward tar-riċerka, tal-Partijiet, partikolarment tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, fir-rigward tal-konservazzjoni u tal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' zoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali, inkluż permezz tal-aċċess għat-teknoloġija marina minn Stati Partijiet li qed jiżviluppaw, u t-trasferiment tat-teknoloġija marina lilhom;

(d) Iż-żieda, id-disseminazzjoni u l-kondiviżjoni tal-għarfien dwar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' zoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali;

(e) B'mod aktar speċifiku, l-għoti ta' appoġġ lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment lill-pajjiżi l-anqas żviluppati, lill-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, lill-Istati ġeografikament żvantaġġati, lill-Istati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw, lill-Istati Afrikani kostali, lill-Istati arċipelagiċi u lill-pajjiżi b'introjtu medju li qed jiżviluppaw, permezz tal-bini tal-kapaċitajiet u l-iżvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija marina skont dan il-Ftehim, fil-kisba tal-objettivi relatati ma':

(i) Riżorsi ġenetiċi marini, inkluż il-kondiviżjoni ta' benefiċċji, kif riflessi fl-artikolu 9;

(ii) Miżuri bħall-għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi zoni marini protetti, kif riflessi fl-artikolu 17;

(iii) Valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali, kif riflessi fl-artikolu 27.

Artikolu 41

Kooperazzjoni fil-bini tal-kapaċitajiet u fit-trasferiment tat-teknoloġija marina

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw, direttament jew permezz ta' strumenti u oqfsa legali rilevanti u korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, sabiex jassistu lill-Partijiet, partikolarment lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, fil-kisba tal-objettivi ta' dan il-Ftehim permezz tal-bini tal-kapaċitajiet u l-iżvilupp u t-trasferiment tax-xjenza marina u tat-teknoloġija marina.

2. Meta jipprovdu l-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina skont dan il-Ftehim, il-Partijiet għandhom jikkooperaw fil-livelli kollha u fil-forom kollha,

inkluz permezz ta' shubijiet mal-partijiet koncernati rilevanti kollha u bl-involvement tagħhom, bhal, fejn xieraq, is-settur privat, is-soċjetà ċivili, u l-Popli Indigeni u l-komunitajiet lokali bħala detenturi ta' għarfien tradizzjonali, kif ukoll permezz tat-tishih tal-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni bejn l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti.

3. Meta jagħtu effett lil din il-Parti, il-Partijiet għandhom jagħtu rikonoxximent shih lir-reqwiziti speċjali tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppati, il-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, l-Istati ġeografikament żvantaġġati, l-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw, l-Istati Afrikani kostali, l-Istati arċipelagiċi u l-pajjiżi b'introjtu medju li qed jiżviluppaw. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-forniment ta' bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina ma jkun kundizzjonali fuq reqwiziti onerużi ta' rapportar.

Artikolu 42

Modalitajiet għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina

1. Il-Partijiet, fil-kapaċitajiet tagħhom, għandhom jiżguraw il-bini tal-kapaċitajiet għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw u għandhom jikkooperaw sabiex jiksbu t-trasferiment tat-teknoloġija marina, partikolarment għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw li jehtigħu u jitolbuha, filwaqt li jqisu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, f'konformità mad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim.

2. Il-Partijiet għandhom jipprovd, fl-estent tal-kapaċitajiet tagħhom, riżorsi sabiex jappoġġaw tali bini tal-kapaċitajiet u żvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija marina u sabiex jiffaċilitaw l-aċċess għal sorsi oħrajn ta' appoġġ, filwaqt li jqisu l-politiki, il-prijoritajiet, il-pjanijiet u l-programmi nazzjonali tagħhom.

3. Il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina għandhom ikunu proċess xprunat mill-pajjiż, trasparenti, effettivi u iterattivi li jkun parteċipatorju, trażversali u reattiv għal kwistjonijiet ta' ġeneru. Kif xieraq, għandha tibni fuq il-programmi eżistenti u mhux tidduplikahom, u tkun iggwidata mit-tagħlimiet mehudin, inkluzi dawk mill-bini tal-kapaċitajiet u mit-trasferiment tal-attivitajiet tat-teknoloġija marina fil-qafas ta' strumenti u ta' oqfsa legali rilevanti u ta' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti. Sa fejn ikun possibbli, hija għandha tqis dawn l-attivitajiet bl-għan li timmassimizza l-effiċjenza u r-riżultati.

4. Il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina għandhom ikunu bbażati fuq u jkun responsivi għall-htigijiet u għall-prijoritajiet tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, identifikati permezz ta' valutazzjonijiet tal-bżonnijiet fuq bażi ta' kull każ individwali, fuq bażi subreġjonali jew reġjonali. Dawn il-bżonnijiet u l-prijoritajiet jistgħu jiġu awtovalutati jew iffaċilitati permezz tal-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tal-kumitat tat-teknoloġija marina u l-Mekkaniżmu ta' Koordinament.

Artikolu 43

Modalitajiet addizzjonali għat-trasferiment tat-teknoloġija marina

1. Il-Partijiet jikkondividu vizjoni fit-tul tal-importanza li jwettqu bis-shih l-iżvilupp u t-trasferiment tat-teknoloġija għal kooperazzjoni u għal parteċipazzjoni inkluzivi, ekwitabbli u effettivi fl-attivitajiet imwettqin skont dan il-Ftehim u sabiex jilhqqu bis-shih l-oġettivi tiegħu.

2. It-trasferiment tat-teknoloġija marina mwettaq skont dan il-Ftehim għandu jsir skont termini ġusti u l-aktar favorevoli, inkluz skont termini konċessjonali u preferenzjali, u

f'konformità mat-termini u mal-kundizzjonijiet miftehmin reċiprokament kif ukoll mal-objettivi ta' dan il-Ftehim.

3. Il-Partijiet għandhom jippromwovu u jheggu l-kundizzjonijiet ekonomiċi u legali għat-trasferiment tat-teknoloġija marina lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, filwaqt li jqisu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, li jistgħu jinkludu l-għoti ta' inċentivi lill-intrapriżi u lill-istituzzjonijiet.

4. It-trasferiment tat-teknoloġija marina għandu jqis id-drittijiet kollha fuq tali teknoloġiji u għandu jitwettaq b'kunsiderazzjoni xierqa għall-interessi legittimi kollha, inklużi, fost l-oħrajn, id-drittijiet u d-dmirijiet tad-detenturi, tal-fornituri u tar-riċevituri tat-teknoloġija marina u filwaqt li jitqiesu partikolarment l-interessi u l-bżonnijiet tal-Istati li qed jiżviluppaw għall-kisba tal-objettivi ta' dan il-Ftehim.

5. It-teknoloġija marina trasferita skont din il-Parti għandha tkun xierqa, rilevanti u, sa fejn ikun possibbli, affidabbli, affordabbli, aġġornata, ambjentalment soda u disponibbli f'forma aċċessibbli għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati.

Artikolu 44

Tipi ta' bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-teknoloġija marina

1. B'appoġġ għall-objettivi stabbiliti fl-artikolu 40, it-tipi ta' bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-teknoloġija marina jistgħu jinkludu, iżda ma humiex limitati għal, appoġġ għall-ħolqien jew għat-titjib tal-kapaċitajiet umani, ta' ġestjoni finanzjarja, xjentifiċi, teknoloġiċi, organizzazzjonali, istituzzjonali u ta' kapaċitajiet oħrajn tar-riżorsi tal-Partijiet, bħal:

(a) Il-kondiviżjoni u l-użu tad-*data*, ta' informazzjoni, ta' għarfien u ta' riżultati tar-riċerka rilevanti;

(b) Id-disseminazzjoni ta' informazzjoni u s-sensibilizzazzjoni, inkluż fir-rigward tal-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indیgeni u tal-komunitajiet lokali, f'konformità mal-kunsens liberu, minn qabel u informat ta' dawn il-Popli Indیgeni u, kif xieraq, tal-komunitajiet lokali;

(c) L-iżvilupp u t-tisħiħ tal-infrastruttura rilevanti, inklużi t-tagħmir u l-kapaċità tal-persunal għall-użu u għall-manutenzjoni tagħha;

(d) L-iżvilupp u t-tisħiħ tal-kapaċità istituzzjonali u tal-oqfsa jew tal-mekkanizmi regolatorji nazzjonali;

(e) L-iżvilupp u t-tisħiħ tal-kapaċitajiet tar-riżorsi tal-ġestjoni umana u finanzjarja u tal-kompetenza esperta teknika permezz ta' skambji, kollaborazzjoni fir-riċerka, appoġġ tekniku, edukazzjoni u taħriġ u t-trasferiment tat-teknoloġija marina;

(f) L-iżvilupp u l-kondiviżjoni ta' manwali, ta' linji gwida u ta' standards;

(g) L-iżvilupp ta' programmi tekniċi, xjentifiċi u ta' riċerka u ta' żvilupp;

(h) L-iżvilupp u t-tisħiħ tal-kapaċitajiet u tal-ghodod teknoloġiċi għall-monitoraġġ, għall-kontroll u għas-sorveljanza effettivi tal-attivitajiet fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan il-Ftehim.

2. Aktar dettalji dwar it-tipi ta' bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-teknoloġija marina identifikati f'dan l-artikolu huma elaborati fl-Anness II.

3. Il-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li tqis ir-rakkomandazzjonijiet tal-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tal-kumitat tat-teknoloġija marina, għandha tirrieżamina, tivvaluta u tiżviluppa aktar u tippovdi, perjodikament, kif ikun neċessarju, gwida dwar il-lista indikattiva u mhux eżawrjenti tat-tipi ta' bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-

teknoloġija marina elaborata fl-Anness II, sabiex tirrifletti l-progress teknoloġiku u l-innovazzjoni u sabiex twieġeb u tadatta għall-bżonnijiet evolventi tal-Istati, tas-subreġjuni u tar-reġjuni.

Artikolu 45 **Monitoraġġ u rieżami**

1. Il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina mwettqin f'konformità mad-dispożizzjonijiet ta' din il-Parti għandhom jiġu mmonitorjati u riezaminati perjodikament.

2. Il-monitoraġġ u r-rieżami msemmijin fil-paragrafu 1 ta' hawn fuq għandhom jitwettqu mill-kumitat għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina taht l-awtorità tal-Konferenza tal-Partijiet u għandhom ikunu mmirati lejn:

(a) Il-valutazzjoni u r-rieżami tal-bżonnijiet u tal-prijoritajiet tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw f'termini ta' bini tal-kapaċitajiet u ta' trasferiment tat-teknoloġija marina, filwaqt li tingħata attenzjoni partikolari lir-reqwiziti speċjali tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw u għaċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer zġħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, f'konformità mal-artikolu 42, il-paragrafu 4;

(b) Ir-rieżami tal-appoġġ meħtieġ, ipprovdut u mobilizzat, kif ukoll il-lakuni fl-issodisfar tal-bżonnijiet valutati tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw fir-rigward ta' dan il-Ftehim;

(c) L-identifikazzjoni u l-mobilizzazzjoni ta' fondi taht il-mekkaniżmu finanzjarju stabbilit skont l-artikolu 52 sabiex jiġu żviluppati u implimentati l-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina, inkluż għat-twettiq tal-valutazzjonijiet tal-bżonnijiet;

(d) Il-kejl tal-prestazzjoni fuq il-bażi ta' indikaturi mifteħmin u r-rieżami ta' analizijiet ibbażati fuq ir-riżultati, inkluż dwar l-output, l-eżiti, il-progress u l-effettività tal-bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-teknoloġija marina skont dan il-Ftehim, kif ukoll is-suċċessi u l-isfidi;

(e) It-twettiq ta' rakkomandazzjonijiet għal attivitajiet ta' segwitu, inkluż dwar kif il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina jistgħu jissahħu aktar sabiex jippermettu lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali ta' Stati gzejjer zġħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, isahħu l-implimentazzjoni tagħhom tal-Ftehim sabiex jilħqu l-objettivi tiegħu.

3. Meta jappoġġaw il-monitoraġġ u r-rieżami tal-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina, il-Partijiet għandhom jissottomettu rapporti lill-kumitat għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina. Dawk ir-rapporti għandhom ikunu f'format u f'intervalli li għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu r-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina. Meta jissottomettu r-rapporti tagħhom, il-Partijiet għandhom iqisu, fejn applikabbli, il-kontribut minn korpi reġjonali u subreġjonali dwar il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina. Ir-rapporti sottomessi mill-Partijiet, kif ukoll kwalunkwe kontribut mill-korpi reġjonali u subreġjonali dwar il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment tat-teknoloġija marina, għandhom ikunu disponibbli għall-pubbliku. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiżgura li l-obbligi ta' rapportar għandhom jiġu ssimplifikati u mhux onerużi, partikolarment għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, inkluż f'termini ta' kostijiet u ta' reqwiziti ta' żmien.

Artikolu 46

Bini tal-kapaċitajiet u trasferiment tat-teknoloġija marina

1. B'dan qed jiġi stabbilit kumitat għat-titjib tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina.
2. Il-kumitat għandu jikkonsisti f'membri li jkollhom il-kwalifiki u l-kompetenza esperta xierqa, sabiex iservu oggettivament fl-aħjar interess tal-Ftehim, innominati mill-Partijiet u eletti mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu l-bilanċ bejn il-ġeneri u d-distribuzzjoni ġeografika ekwitabbli u jiġi pprovdut għar-rappreżentanza fil-kumitat tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, tal-Istati gżejjer zgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw. It-termini ta' referenza u l-modalitajiet għall-operat tal-kumitat għandhom jiġu deċiżi mill-Konferenza tal-Partijiet fl-ewwel laqgħa tagħha.
3. Il-kumitat għandu jissottometti rapporti u rakkomandazzjonijiet li l-Konferenza tal-Partijiet għandha tikkunsidra u tiegħu azzjoni dwarhom kif xieraq.

PARTI VI

ARRANĠAMENTI ISTITUZZJONALI

Artikolu 47

Konferenza tal-Partijiet

1. Il-Konferenza tal-Partijiet hija hawnhekk stabbilita.
2. L-ewwel laqgħa tal-Konferenza tal-Partijiet għandha tissejjaħ mis-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti mhux aktar tard minn sena wara d-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim. Wara, il-laqgħat ordinarji tal-Konferenza tal-Partijiet għandhom isiru f'intervalli regolari li għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet. Il-laqgħat straordinarji tal-Konferenza tal-Partijiet jistgħu jsiru fi żminijiet oħrajn, f'konformità mar-regoli ta' proċedura.
3. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha normalment tiltaqa' fis-sede tas-segretarjat jew fil-Kwartieri Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti.
4. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha, b'kunsens, tadotta, fl-ewwel laqgħa tagħha, regoli ta' proċedura għaliha nnifisha u għall-korpi sussidjarji tagħha, regoli finanzjarji li jirregolaw il-finanzjament tagħha u l-finanzjament tas-segretarjat u kwalunkwe korp sussidjarju u, wara, regoli ta' proċedura u regoli finanzjarji għal kwalunkwe korp sussidjarju ieħor li tista' tistabilixxi. Sakemm jiġu adottati r-regoli ta' proċedura, għandhom ikunu japplikaw ir-regoli ta' proċedura tal-konferenza intergovernattiva dwar strument internazzjonali legalment vinkolanti fil-qafas tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar fuq il-konservazzjoni u fuq l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina fiż-żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.
5. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tagħmel kull sforz sabiex tadotta d-deċiżjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet b'kunsens. Hlief jekk ikun previst mod ieħor f'dan il-Ftehim, jekk ikunu ġew eżawriti l-isforzi kollha sabiex jintlaħaq il-kunsens, id-deċiżjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Konferenza tal-Partijiet dwar kwistjonijiet ta' sustanza għandhom jiġu adottati b'maġġoranza ta' żewġ terzi tal-Partijiet preżenti u votanti, u d-deċiżjonijiet dwar kwistjonijiet ta' proċedura għandhom jiġu adottati b'maġġoranza tal-Partijiet preżenti u votanti.
6. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha żzomm l-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim taħt rieżami u evalwazzjoni u, għal dan l-għan, għandha:
 - (a) Tadotta deċiżjonijiet u rakkomandazzjonijiet relatati mal-implimentazzjoni ta'

dan il-Ftehim;

(b) Tirrieżamina u tiffacilita l-iskambju ta' informazzjoni bejn il-Partijiet rilevanti għall-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;

(c) Tippetromwovi, inkluż billi tistabbilixxi proċessi, kooperazzjoni u koordinazzjoni xierqa ma' u fost l-istrumenti u l-oqfsa legali rilevanti u l-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, bl-għan li tippetromwovi l-koerenza fost l-isforzi lejn il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali;

(d) Tistabbilixxi dawk il-korpi sussidjarji li tqis neċessarji sabiex jappoġġaw l-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;

(e) Tadotta baġit b'maġġoranza ta' tliet kwarti tal-Partijiet preżenti u votanti jekk l-isforzi kollha sabiex jintlahaq kunsens ikunu ġew eżawriti, b'tali frekwenza u għal tali perjodu finanzjarju kif tista' tiddetermina;

(f) Twettaq funzjonijiet oħrajn identifikati f'dan il-Ftehim jew kif jistgħu jkunu meħtieġa għall-implimentazzjoni tiegħu.

7. Il-Konferenza tal-Partijiet tista' tiddeċiedi li titlob lit-Tribunal Internazzjonali għal-Liġi tal-Baħar sabiex jagħti opinjoni konsultattiva dwar kwistjoni legali dwar il-konformità ma' dan il-Ftehim ta' proposta quddiem il-Konferenza tal-Partijiet dwar kwalunkwe kwistjoni fil-kompetenza tagħha. Talba għal opinjoni konsultattiva ma għandhiex tintalab dwar kwistjoni fil-kompetenzi ta' korpi globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali oħrajn, jew fuq kwistjoni li neċessarjament tinvolvi l-kunsiderazzjoni simultanja ta' kwalunkwe tilwima dwar is-sovranità jew drittijiet oħrajn fuq it-territorju kontinentali jew insulari fuq l-art jew rivendikazzjoni għal dan, jew l-istatus legali ta' zona fi hdan il-guriżdizzjoni nazzjonali. It-talba għandha tindika l-ambitu tal-kwistjoni legali li dwarha qiegħda tintalab l-opinjoni konsultattiva. Il-Konferenza tal-Partijiet tista' titlob li tali opinjoni tingħata b'urġenza.

8. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha, fi żmien hames snin mid-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim u minn hemm 'il quddiem f'intervalli li għandhom jiġu ddeterminati minnha, tivvaluta u tirrieżamina l-adegwatezza u l-effettività tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim u, jekk ikun neċessarju, tippetromwovi mezzi għat-tishih tal-implimentazzjoni ta' dawk id-dispożizzjonijiet sabiex jiġu indirizzati aħjar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-guriżdizzjoni nazzjonali.

Artikolu 48 **Trasparenza**

1. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tippetromwovi t-trasparenza fi proċessi ta' teħid ta' deċiżjonijiet u fattivitajiet oħrajn imwettqin skont dan il-Ftehim.

2. Il-laqgħat kollha tal-Konferenza tal-Partijiet u tal-korpi sussidjarji tagħha għandhom ikunu miftuħin għall-osservaturi li jipparteċipaw f'konformità mar-regoli ta' proċedura sakemm ma jkunx deċiż mod ieħor mill-Konferenza tal-Partijiet. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha ttipubblika u żżomm rekord pubbliku tad-deċiżjonijiet tagħha.

3. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tippetromwovi t-trasparenza fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim, inkluż permezz tad-disseminazzjoni pubblika ta' informazzjoni u l-facilitazzjoni tal-parteeċipazzjoni ta' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali b'għarfien tradizzjonali rilevanti, tal-komunità xjentifika, tas-soċjetà ċivili u ta' partijiet konċernati rilevanti oħrajn, u l-konsultazzjoni ma' dawn, kif xieraq u f'konformità mad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim.

4. Rappreżentanti ta' Stati li ma humiex parti f'dan il-Ftehim, korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, Popli Indiġeni u komunitajiet lokali b'għarfien tradizzjonali rilevanti, il-komunità xjentifika, is-soċjetà ċivili u partijiet konċernati rilevanti oħrajn b'interess fi kwistjonijiet li għandhom x'jaqsmu mal-Konferenza tal-Partijiet jistgħu jitolbu li jipparteċipaw bħala osservaturi fil-laqgħat tal-Konferenza tal-Partijiet u tal-korpi sussidjarji tagħha. Ir-regoli ta' proċedura tal-Konferenza tal-Partijiet għandhom jipprovdu għal parteċipazzjoni bħal din u ma għandhomx ikunu ristrettivi minghajr bżonn f'dan ir-rigward. Ir-regoli ta' proċedura għandhom jipprovdu wkoll sabiex rappreżentanti bħal dawn ikollhom aċċess f'waqtu għall-informazzjoni rilevanti kollha.

Artikolu 49

Korp Xjentifiku u Tekniku

1. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku huwa hawnhekk stabbilit.
2. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jkun magħmul minn membri li jservu fil-kapaċità esperta tagħhom u fl-aħjar interess tal-Ftehim, innominati mill-Partijiet u eletti mill-Konferenza tal-Partijiet, bi kwalifiki idonei, b'kunsiderazzjoni tal-htieġa ta' kompetenza esperta multidixxiplinari, inklużi kompetenza xjentifika u teknika rilevanti u kompetenza fl-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indiġeni u tal-komunitajiet lokali, tal-bilanċ bejn il-ġeneri u tar-rappreżentanza ġeografika ekwitabbli. It-termini ta' referenza u l-modalitajiet għall-operat tal-Korp Xjentifiku u Tekniku, inkluż il-proċess tal-għażla tiegħu u t-termini tal-mandati tal-membri, għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet fl-ewwel laqgħa tagħha.
3. Il-Korp Xjentifiku u Tekniku jista' juża pariri xierqa li joħorġu minn strumenti u minn oqfsa legali rilevanti u minn korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, kif ukoll minn xjenzati u minn esperti oħrajn, kif jista' jkun meħtieġ.
4. Taht l-awtorità u taht il-gwida tal-Konferenza tal-Partijiet, u b'kont mehud tal-kompetenza esperta multidixxiplinari msemmija fil-paragrafu 2 ta' hawn fuq, il-Korp Xjentifiku u Tekniku għandu jipprovdi parir xjentifiku u tekniku lill-Konferenza tal-Partijiet, iwettaq il-funzjonijiet assenjati lill-skont dan il-Ftehim u funzjonijiet oħrajn bħal dawn li jistgħu jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet u jipprovdi rapporti lill-Konferenza tal-Partijiet dwar il-hidma tiegħu.

Artikolu 50

Segretarjat

1. B'dan huwa stabbilit segretarjat. Fl-ewwel laqgħa tagħha, il-Konferenza tal-Partijiet għandha tagħmel arrangamenti għall-funzjonament tas-segretarjat, inkluża d-deċiżjoni dwar is-sede tiegħu.
2. Sakemm is-segretarjat jibda bil-funzjonijiet tiegħu, is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti, permezz tad-Divizjoni għall-Affarijiet tal-Oċean u għad-Dritt Marittimu tal-Uffiċċju tal-Affarijiet Legali tas-Segretarjat tan-Nazzjonijiet Uniti, għandu iwettaq il-funzjonijiet tas-segretarjat skont dan il-Ftehim.
3. Is-segretarjat u l-Istat ospitanti jistgħu jikkonkludu ftehim dwar il-kwartieri ġenerali. Is-segretarjat għandu jgawdi l-kapaċità ġuridika fit-territorju tal-Istat ospitanti u jingħata tali privileġġi u immunitajiet mill-Istat ospitanti kif neċessarji għall-eżerċizzju tal-funzjonijiet tiegħu.
4. Is-segretarjat għandu:
 - (a) Jipprovdi appoġġ amministrattiv u loġistiku lill-Konferenza tal-Partijiet u lill-

korpi sussidjarji tagħha għall-finijiet tal-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;

(b) Jorganizza u jagħti servizz għal-laqgħat tal-Konferenza tal-Partijiet u ta' kwalunkwe korp ieħor li jista' jiġi stabbilit fil-qafas ta' dan il-Ftehim jew mill-Konferenza tal-Partijiet;

(c) Jiċċirkola tempestivament informazzjoni relatata mal-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim, inkluż it-teħid ta' deċiżjonijiet tal-Konferenza tal-Partijiet pubblikament disponibbli u t-trażmissjoni tagħhom lill-Partijiet kollha, kif ukoll lill-istrumenti u lill-oqfsa legali rilevanti u lill-korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti;

(d) Jiffaċilita l-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni, kif xieraq, mas-segretarjat ta' korpi internazzjonali rilevanti oħrajn u, partikolarment, jidhol f'arrangamenti amministrattivi u kuntrattwali bħal dawn li jistgħu jkunu meħtieġa għal dak l-ghan u għat-twettiq effettiv tal-funzjonijiet tiegħu, soġġett għall-approvazzjoni mill-Konferenza tal-Partijiet;

(e) Ihejji rapporti fuq l-eżekuzzjoni tal-funzjonijiet tiegħu fil-qafas ta' dan il-Ftehim u jissottomettihom lill-Konferenza tal-Partijiet;

(f) Jipprovdi assistenza fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim u jwettaq funzjonijiet oħrajn bħal dawn li jistgħu jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet jew assenjati lilu fil-qafas ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 51 Mekkanizmu ta' Koordinament

1. B'dan huwa stabbilit Mekkanizmu ta' Koordinament.
2. Il-Mekkanizmu ta' Koordinament għandu jikkonsisti primarjament fi pjattaforma ta' aċċess miftuħ. Il-modalitajiet speċifiċi għall-operat tal-Mekkanizmu ta' Koordinament għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet.
3. Il-Mekkanizmu ta' Koordinament għandu:
 - (a) Iservi bħala pjattaforma ċentralizzata li tippermetti lill-Partijiet jaċċessaw, jipprovdu u jiddisseminaw informazzjoni fir-rigward tal-attivitajiet li jseħħu skont id-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim, inkluża informazzjoni relatata ma':
 - (i) Riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, kif stabbilit fil-Parti II ta' dan il-Ftehim;
 - (ii) L-istabbiliment u l-implimentazzjoni ta' għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi ż-żoni marini protetti;
 - (iii) Valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali;
 - (iv) Talbiet għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina u l-opportunitajiet fir-rigward tagħhom, inklużi l-kollaborazzjoni fir-riċerka u l-opportunitajiet ta' taħriġ, informazzjoni dwar is-sorsi u d-disponibbiltà ta' informazzjoni u ta' *data* teknoloġiċi għat-trasferiment tat-teknoloġija marina, opportunitajiet għal aċċess iffaċilitat għat-teknoloġija marina u d-disponibbiltà ta' finanzjament;
 - (b) Jiffaċilita t-tqabbil tal-bżonnijiet tal-bini tal-kapaċitajiet mal-appoġġ disponibbli u mal-fornituri għat-trasferiment tat-teknoloġija marina, inkluż entitajiet governattivi, mhux governattivi jew privati interessati li jipparteċipaw bħala donaturi fit-trasferiment tat-teknoloġija marina, u jiffaċilita l-aċċess għall-għarfien prattiku u kompetenza esperta relatati;
 - (c) Jipprovdi rabtiet ma' mekkanizmi ta' koordinament globali, reġjonali, subreġjonali, nazzjonali u settorjali rilevanti u ma' banek tal-ġeni, ma' repositoři u ma'

bażijiet tad-*data* oħrajn, inklużi dawk li jappartjenu għall-għarfien tradizzjonali rilevanti tal-Popli Indigjeni u tal-komunitajiet lokali, u jippromwovi, fejn possibbli, rabtiet ma' pjattaformi privati u mhux governattivi disponibbli għall-pubbliku għall-iskambju ta' informazzjoni;

(d) Jibni fuq istituzzjonijiet globali, reġjonali u sottoreġjonali ta' koordinament, fejn applikabbli, meta jiġu stabbiliti mekkaniżmi reġjonali u subreġjonali taħt il-mekkanizmu globali;

(e) Irawwem trasparenza msaħħa, inkluż billi jiffacilita l-kondiviżjoni tad-*data* u informazzjoni tax-xenarju ta' referenza ambjentali relatati mal-konservazzjoni u mal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' zoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali bejn il-Partijiet u partijiet konċernati rilevanti oħrajn;

(f) Jiffacilita l-kooperazzjoni u l-kollaborazzjoni internazzjonali, inklużi l-kooperazzjoni u l-kollaborazzjoni xjentifiċi u tekniċi;

(g) Iwettaq funzjonijiet oħrajn tali li jistgħu jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet jew assenjati lil fil-qafas ta' dan il-Ftehim.

4. Il-Mekkanizmu ta' Koordinament għandu jkun ġestit mis-segretarjat, mingħajr preġudizzju għall-kooperazzjoni possibbli ma' strumenti u ma' oqfsa legali rilevanti oħrajn u ma' korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti kif iddeterminat mill-Konferenza tal-Partijiet, inklużi l-Kummissjoni Oċeanografika Intergovernattiva tal-Organizzazzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Edukazzjoni, ix-Xjenza u l-Kultura, l-Awtorità Internazzjonali ta' Qiegh il-Baħar, l-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali u l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Agrikoltura tan-Nazzjonijiet Uniti.

5. Fil-ġestjoni tal-Mekkanizmu ta' Koordinament, għandu jingħata rikonoxximent shih għar-rekwiżiti speċjali tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, kif ukoll liċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati Partijiet gzejjer zghar li qed jiżviluppaw, u l-aċċess tagħhom għall-mekkanizmu għandu jiġi ffacilitat sabiex dawk l-Istati jkunu jistgħu jużawh mingħajr ostakli jew piżijiet amministrattivi bla bżonn. Għandha tiġi inkluża informazzjoni dwar attivitajiet għall-promozzjoni tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni, għas-sensibilizzazzjoni dwar l-informazzjoni u għad-disseminazzjoni ta' informazzjoni f'dawk l-Istati u magħhom, kif ukoll għall-provvista ta' programmi speċifiċi għal dawk l-Istati.

6. Il-kunfidenzjalità tal-informazzjoni pprovduta skont dan il-Ftehim u d-drittijiet għaliha għandhom jiġu rrispettati. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jiġi interpretat bħala li jeħtieġ il-kondiviżjoni ta' informazzjoni li hija protetta mid-divulgazzjoni skont id-dritt domestiku ta' Parti jew dritt applikabbli ieħor.

PARTI VII RIZORSI U MEKKANIŻMU FINANZJARJI

Artikolu 52 Finanzjament

1. Kull Parti għandha ttipprovi, skont il-kapaċitajiet tagħha, rizorsi fir-rigward ta' dawk l-attivitajiet li huma maħsubin sabiex jilħqu l-oġettivi ta' dan il-Ftehim, filwaqt li tqis il-politiki, il-prijoritajiet, il-pjanijiet u l-programmi nazzjonali tagħha.

2. L-istituzzjonijiet stabbiliti skont dan il-Ftehim għandhom jiġu ffinanzjati permezz ta' kontribuzzjonijiet ivvalutati tal-Partijiet.

3. B'dan qed jiġi stabbilit mekkaniżmu għall-forniment ta' rizorsi finanzjarji adegwati, aċċessibbli, godda u addizzjonali u prevedibbli skont dan il-Ftehim. Il-mekkanizmu għandu jassisti lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim, inkluż permezz ta' finanzjament b'appoġġ għall-

bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina, u jwettaq funzjonijiet oħrajn kif stabbilit f'dan l-artikolu għall-konservazzjoni u għall-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina.

4. Il-mekkanizmu għandu jinkludi:

(a) Fond fiduċjarju volontarju stabbilit mill-Konferenza tal-Partijiet sabiex jiffacilita l-partecipazzjoni ta' rappreżentanti ta' Stati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppatti, pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw u Stati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw, fil-laqgħat tal-korpi stabbiliti fil-qafas ta' dan il-Ftehim;

(b) Fond speċjali li għandu jiġi ffinanzjat permezz tas-sorsi li ġejjin:

(i) Kontribuzzjonijiet annwali f'konformità mal-artikolu 14, il-paragrafu 6;

(ii) Pagamenti f'konformità mal-artikolu 14, il-paragrafu 7;

(iii) Kontribuzzjonijiet addizzjonali mill-Partijiet u minn entitajiet privati li jixtiequ jipprovdu riżorsi finanzjarji sabiex jappoġġaw il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali;

(c) Il-fond fiduċjarju tal-Fond għall-Ambjent Dinji.

5. Il-Konferenza tal-Partijiet tista' tikkunsidra l-possibbiltà li jiġu stabbiliti fondi addizzjonali, bħala parti mill-mekkanizmu finanzjarju, sabiex jiġu appoġġati l-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali, sabiex jiġu ffinanzjati r-riabilitazzjoni u r-restawr ekoloġiku tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-gurizdizzjoni nazzjonali.

6. Il-fond speċjali u l-fond fiduċjarju tal-Fond għall-Ambjent Dinji għandhom jintużaw sabiex:

(a) Jiffinanzjaw proġetti ta' bini tal-kapaċitajiet skont dan il-Ftehim, inklużi proġetti effettivi dwar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tad-diversità bijoloġika u l-attivitajiet u l-programmi tal-baħar, inkluż taħriġ relatat mat-trasferiment tat-teknoloġija marina;

(b) Jassistu lill-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;

(c) Jappoġġaw programmi ta' konservazzjoni u ta' użu sostenibbli minn Popli Indiġeni u minn komunitajiet lokali bħala detenturi ta' għarfien tradizzjonali;

(d) Jappoġġaw konsultazzjonijiet pubbliċi fil-livelli nazzjonali, subreġjonali u reġjonali;

(e) Jiffinanzjaw it-twettiq ta' kwalunkwe attività oħra kif deciz mill-Konferenza tal-Partijiet.

7. Il-mekkanizmu finanzjarju għandu jfittex li jiżgura li tiġi evitata d-duplikazzjoni, u li jiġu promossi l-komplementarjetà u l-koerenza, fost l-utilizzazzjoni tal-fondi fi hdan il-mekkanizmu.

8. Ir-riżorsi finanzjarji mobilizzati b'appoġġ għall-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim jistgħu jinkludu finanzjament ipprovdut permezz ta' sorsi pubbliċi u privati, kemm nazzjonali kif ukoll internazzjonali, inklużi, iżda mhux limitati għal, kontribuzzjonijiet mill-Istati, minn istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali, minn mekkaniżmi ta' finanzjament eżistenti fil-qafas ta' strumenti globali u reġjonali, minn aġenziji donaturi, minn organizzazzjonijiet intergovernattivi, minn organizzazzjonijiet mhux governattivi u minn persuni fiżiċi u ġuridiċi, u permezz ta' shubijiet pubbliċi-privati.

9. Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim, il-mekkanizmu għandu jiffunzjona taht l-awtorità, fejn xieraq, u taht il-gwida tal-Konferenza tal-Partijiet u għandu jkun responsabbli quddiemha. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tipprovdi gwida dwar l-istrategiji globali, il-politiki, il-prijoritajiet tal-programmi u l-eligibbiltà għall-aċċess għar-riżorsi finanzjarji u għall-utilizzazzjoni tagħhom.

10. Il-Konferenza tal-Partijiet u l-Fond għall-Ambjent Dinji għandhom jiftiehm u dwar l-arrangamenti sabiex jagħtu effett lill-paragrafi ta' hawn fuq fl-ewwel laqgħa tal-Konferenza tal-Partijiet.

11. B'rikonoxximent tal-urgenza li jiġu indirizzati l-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, il-Konferenza tal-Partijiet għandha tiddetermina għan inizzjali ta' mobilizzazzjoni tar-riżorsi sal-2030 għall-fond speċjali mis-sorsi kollha, filwaqt li tqis, fost l-oħrajn, il-modalitajiet istituzzjonali tal-fond speċjali u l-informazzjoni pprovduta permezz tal-kumitat għall-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina.

12. L-eligibbiltà għall-aċċess għall-finanzjament skont dan il-Ftehim għandha tkun miftuħa għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw skont il-bżonn. Il-finanzjament taht il-fond speċjali għandu jitqassam skont kriterji ta' kondivizzjoni ekwitabbli, filwaqt li jitqiesu l-bżonnijiet għall-assistenza tal-Partijiet b'rekwiżiti speċjali, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppati, il-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw, l-Istati ġeografikament żvantaġġati, l-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u l-Istati Afrikani kostali, l-Istati arċipelagiċi u l-pajjiżi li qed jiżviluppaw b'introjtu medju, u filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati. Il-fond speċjali għandu jkollu l-għan li jiżgura aċċess effiċjenti għall-finanzjament permezz ta' proċeduri simplifikati ta' applikazzjoni u ta' approvazzjoni u pronteza mtejbja tal-appoġġ għal tali Stati Partijiet li qed jiżviluppaw.

13. Fid-dawl tar-restrizzjonijiet tal-kapaċità, il-Partijiet għandhom iheggu lill-organizzazzjonijiet internazzjonali jagħtu trattament preferenzjali lil, u jikkunsidraw il-bżonnijiet speċifiċi u r-rekwiżiti speċjali tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw, partikolarment il-pajjiżi l-anqas żviluppati, il-pajjiżi mingħajr kosta li qed jiżviluppaw u l-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw, u filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċjali tal-Istati gzejjer żgħar li qed jiżviluppaw u tal-pajjiżi l-anqas żviluppati, fl-allokkazzjoni ta' fondi u ta' assistenza teknika xierqa u l-utilizzazzjoni tas-servizzi speċjalizzati tagħhom għall-finijiet tal-konservazzjoni u tal-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali.

14. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tistabbilixxi kumitat finanzjarju dwar ir-riżorsi finanzjarji. Għandu jkun magħmul minn membri li jkollhom kwalifiki u kompetenza esperta xierqa, filwaqt li jitqiesu l-bilanċ bejn il-ġeneri u d-distribuzzjoni ġeografika ekwitabbli. It-termini ta' referenza u l-modalitajiet għall-operat tal-kumitat għandhom jiġu deċiżi mill-Konferenza tal-Partijiet. Il-kumitat għandu jirrapporta u jagħmel rakkomandazzjonijiet perjodikament dwar l-identifikazzjoni u l-mobilizzazzjoni tal-fondi fil-qafas tal-mekkanizmu. Għandu jiġbor ukoll informazzjoni u jirrapporta dwar il-finanzjament taht mekkanizmi u taht strumenti oħrajn li jikkontribwixxu direttament jew indirettament għall-kisba tal-oġġettivi ta' dan il-Ftehim. Minbarra l-kunsiderazzjonijiet previsti f'dan l-artikolu, il-kumitat għandu jikkunsidra, fost l-oħrajn:

(a) Il-valutazzjoni tal-bżonnijiet tal-Partijiet, partikolarment tal-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw;

(b) Id-disponibbiltà u l-iżborż tempestiv tal-fondi;

(c) It-trasparenza tal-proċessi ta' teħid ta' deċiżjonijiet u ta' ġestjoni dwar il-ġbir tal-fondi u l-allokkazzjonijiet;

(d) Ir-responsabbiltà tal-Istati Partijiet riċeventi li qed jiżviluppaw fir-rigward tal-użu miftiehem tal-fondi.

15. Il-Konferenza tal-Partijiet għandha tikkunsidra r-rapporti u r-rakkomandazzjonijiet tal-kumitat finanzjarju u tiegħu azzjoni xierqa.

16. Barra minn hekk, il-Konferenza tal-Partijiet għandha ttwettaq rieżami perjodiku tal-mekkaniżmu finanzjarju sabiex tivvaluta l-adegwatezza, l-effettività u l-aċċessibilità tar-riżorsi finanzjarji, inkluż għat-tweqqif tal-bini tal-kapaċitajiet u għat-trasferiment tat-teknoloġija marina, partikolarment għall-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw.

PARTI VIII IMPLIMENTAZZJONI U KONFORMITÀ

Artikolu 53 Implimentazzjoni

Il-Partijiet għandhom jiehdu l-miżuri legiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika neċessarji, kif xieraq, sabiex jiżguraw l-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 54 Monitoraġġ tal-implimentazzjoni

Kull Parti għandha timmonitorja l-implimentazzjoni tal-obbligi tagħha skont dan il-Ftehim u għandha, f'format u f'intervalli li għandhom jiġu ddeterminati mill-Konferenza tal-Partijiet, tirrapporta lill-Konferenza dwar miżuri li tkun ħadet sabiex timplimenta dan il-Ftehim.

Artikolu 55 Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità

1. B'dan qed jiġi stabbilit Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità sabiex jiffaċilita u jqis l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim u jipromwovi l-konformità magħhom. Il-Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità għandu jkun ta' natura faċilitattiva u jiffunzjona b'mod li jkun trasparenti, u ma jkunx avversarju u punittiv.

2. Il-Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità għandu jikkonsisti f'membri li għandhom kwalifiki u esperjenza xierqa nnominati mill-Partijiet u eletti mill-Konferenza tal-Partijiet, filwaqt li jitqiesu l-bilanċ bejn il-generi u rappreżentazzjoni ġeografika ekwitabbli.

3. Il-Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità għandu jopera skont il-modalitajiet u r-regoli ta' proċedura adottati mill-Konferenza tal-Partijiet fl-ewwel laqgħa tagħha. Il-Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità għandu jqis kwistjonijiet ta' implimentazzjoni u ta' konformità fil-livelli individwali u sistemici, fost l-oħrajn, u jirrapporta perjodikament u jagħmel rakkomandazzjonijiet, kif xieraq filwaqt li jkun konxju taċ-ċirkostanzi nazzjonali rispettivi, lill-Konferenza tal-Partijiet.

4. Matul il-hidma tiegħu, il-Kumitat ta' Implimentazzjoni u Konformità jista' juża informazzjoni xierqa mingħand il-korpi stabbiliti fil-qafas ta' dan il-Ftehim, kif ukoll minn strumenti u minn oqfsa legali rilevanti u minn korpi globali, reġjonali, subreġjonali u settorjali rilevanti, skont kif jista' jkun meħtieġ.

PARTI IX SOLUZZJONI TA' TILWIM

Artikolu 56 Prevenzjoni ta' tilwim

Il-Partijiet għandhom jikkooperaw sabiex jipprevjenu t-tilwim.

Artikolu 57 Obbligazzjoni sabiex it-tilwim jissolva permezz ta' mezzi bonarji

Il-Partijiet għandhom l-obbligu li jsolvu t-tilwim tagħhom dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim permezz ta' negozjar, domandi, medjazzjoni, konċiljazzjoni, arbitraġġ, soluzzjoni ġudizzjarja, rikors għal aġenziji jew għal arrangamenti reġjonali, jew mezzi bonarji oħrajn tal-għażla tagħhom stess.

Artikolu 58 Soluzzjoni tat-tilwim bi kwalunkwe mezz bonarju magħżul mill-Partijiet

Xejn f'din il-Parti ma jxekkel id-dritt ta' kwalunkwe Parti għal dan il-Ftehim li taqbel fi kwalunkwe hin li ssolvi tilwima bejniethom dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim bi kwalunkwe mezz bonarju tal-għażla tagħha stess.

Artikolu 59 Tilwim ta' natura teknika

Fejn it-tilwim jikkonċerna materja ta' natura teknika, il-Partijiet konċernati jistgħu jirreferu t-tilwima lil grupp ta' esperti *ad hoc* stabbilit minnhom. Il-grupp għandu jikkonferixxi mal-Partijiet konċernati u għandu jimpenja ruħu li jsolvi t-tilwim malajr kemm jista' jkun mingħajr ma jsir rikors għall-proċeduri vinkolanti għas-soluzzjoni tat-tilwim skont l-artikolu 60 ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 60 Proċeduri għas-soluzzjoni tat-tilwim

1. Tilwim dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim għandu jiġi solvut f'konformità mad-dispożizzjonijiet għas-soluzzjoni tat-tilwim previsti fil-Parti XV tal-Konvenzjoni.
2. Id-dispożizzjonijiet tal-Parti XV tal-Konvenzjoni u l-Annessi V, VI, VII u VIII tagħha għandhom jitqiesu bħala replikati għall-finijiet tas-soluzzjoni tat-tilwim li jinvolvi Parti għal dan il-Ftehim li ma tkunx Parti għall-Konvenzjoni.
3. Kwalunkwe proċedura aċċettata minn Parti għal dan il-Ftehim li tkun ukoll Parti għall-Konvenzjoni skont l-artikolu 287 tal-Konvenzjoni għandha tapplika għas-soluzzjoni tat-tilwim fil-qafas ta' din il-Parti, sakemm dik il-Parti, meta tiffirma, tirtatifika, tapprova, taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim, jew f'xi hin wara, tkun aċċettat proċedura oħra skont l-artikolu 287 tal-Konvenzjoni għas-soluzzjoni tat-tilwim skont din il-Parti.
4. Kwalunkwe dikjarazzjoni magħmula minn Parti għal dan il-Ftehim li tkun ukoll Parti għall-Konvenzjoni skont l-artikolu 298 tal-Konvenzjoni għandha tapplika għas-soluzzjoni tat-tilwim fil-qafas ta' din il-Parti, sakemm dik il-Parti, meta tiffirma, tirtatifika, tapprova,

taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim, jew f'xi hin wara, tkun għamlet dikjarazzjoni differenti skont l-artikolu 298 tal-Konvenzjoni għas-soluzzjoni tat-tilwim skont din il-Parti.

5. Skont il-paragrafu 2 ta' hawn fuq, Parti għal dan il-Ftehim li ma tkunx Parti għall-Konvenzjoni, meta tiffirma, tirratifika, tapprova, taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim, jew fi kwalunkwe hin wara, għandha tkun libera li tagħzel, permezz ta' dikjarazzjoni bil-miktub sottomessa lid-depożitarju, mezz wiehed jew aktar minn dawn li ġejjin għas-soluzzjoni tat-tilwim li jikkonċerna l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim:

(a) It-Tribunal Internazzjonali għal-Liġi tal-Baħar;

(b) Il-Qorti Internazzjonali tal-Ġustizzja;

(c) Tribunal tal-arbitraġġ tal-Anness VII;

(d) Tribunal speċjali tal-arbitraġġ tal-Anness VIII għal waħda jew aktar mill-kategoriji ta' tilwim speċifikati fit-tali Anness.

6. Parti għal dan il-Ftehim li ma tkunx Parti għall-Konvenzjoni li ma tkunx harġet dikjarazzjoni għandha titqies li aċċettat l-opzjoni fil-paragrafu 5(c) aktar 'il fuq. Jekk il-partijiet f'tilwima jkunu aċċettaw l-istess proċedura għas-soluzzjoni tat-tilwima, din tista' tiġi sottomessa biss għal dik il-proċedura, sakemm il-partijiet ma jaqblux mod ieħor. Jekk il-partijiet f'tilwima ma jkunux aċċettaw l-istess proċedura għas-soluzzjoni tat-tilwima, din tista' tiġi sottomessa biss għall-arbitraġġ skont l-Anness VII tal-Konvenzjoni, sakemm il-partijiet ma jaqblux mod ieħor. L-Artikolu 287, il-paragrafi 6 sa 8, tal-Konvenzjoni għandu japplika għad-dikjarazzjonijiet magħmulin skont il-paragrafu 5 aktar 'il fuq.

7. Parti għal dan il-Ftehim li ma tkunx Parti għall-Konvenzjoni tista', meta tiffirma, tirratifika, tapprova, taċċetta jew taderixxi ma' dan il-Ftehim, jew fi kwalunkwe hin wara, mingħajr preġudizzju għall-obbligi li jirrizultaw fil-qafas ta' din il-Parti, tiddikjara bil-miktub li ma taċċettax waħda jew aktar mill-proċeduri previsti fil-Parti XV, it-taqsim 2, tal-Konvenzjoni fir-rigward ta' waħda jew aktar mill-kategoriji ta' tilwim stabbiliti fl-artikolu 298 tal-Konvenzjoni għas-soluzzjoni tat-tilwim skont din il-Parti. L-Artikolu 298 tal-Konvenzjoni għandu japplika għal dikjarazzjoni bħal din.

8. Id-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu għandhom ikunu mingħajr preġudizzju għall-proċeduri dwar is-soluzzjoni tat-tilwim li għalihom il-Partijiet qablu bħala partecipanti fi strument jew f'qafas legali rilevanti, jew bħala membri ta' korp globali, reġjonali, subreġjonali jew settorjali rilevanti dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' tali strumenti u oqfsa.

9. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jiġi interpretat bħala li jagħti guriżdizzjoni lil qorti jew lil tribunal fuq kwalunkwe tilwim li jikkonċerna jew li jinvolti neċessarjament il-kunsiderazzjoni konkorrenti tal-istatus ġuridiku ta' zona bħala fi hdan il-ġuriżdizzjoni nazzjonali, u lanqas fuq xi tilwim dwar is-sovranià jew drittijiet oħrajn fuq it-territorju kontinentali jew insulari fuq l-art jew rivendikazzjoni għal dan ta' Parti għal dan il-Ftehim, billi xejn f'dan il-paragrafu ma għandu jiġi interpretat bħala li jillimita l-ġuriżdizzjoni ta' qorti jew ta' tribunal skont il-Parti XV, it-taqsim 2, tal-Konvenzjoni.

10. Sabiex jiġi evitat id-dubju, xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jiġi invokat bħala bażi għall-affermazzjoni jew għan-negazzjoni ta' kwalunkwe rivendikazzjoni ta' sovranià, ta' drittijiet sovrani jew ta' guriżdizzjoni fuq żoni fuq l-art jew marittimi, inkluż inkwantu kwalunkwe tilwim relatat magħha.

Artikolu 61

Arrangamenti provizorji

Sakemm isibu soluzzjoni għal tilwima f'konformità ma' din il-Parti, il-partijiet għat-tilwima għandhom jaqgħmlu kull sforz sabiex jidhlu f'arrangamenti provizorji ta' natura Prattika.

PARTI X

NON-PARTI GĦAL DAN IL-FTEHIM

Artikolu 62

Non-Partijiet għal dan il-Ftehim

Il-Partijiet għandhom iheggu lil dawk li ma humiex parti għal dan il-Ftehim sabiex isiru Partijiet għalih u jadottaw liġijiet u regolamenti konsistenti mad-dispożizzjonijiet tiegħu.

PARTI XI

BONA FIDE U ABBUŻ TAD-DRITTIJET

Artikolu 63

Bona fide u abbuż tad-drittijiet

Il-Partijiet għandhom iwettqu *bona fide* l-obbligi li jkunu dahlu għalihom fil-qafas ta' dan il-Ftehim u għandhom jeżerċitaw id-drittijiet rikonoxxuti fih b'mod li ma jikkostitwixxix abbuż tad-dritt.

PARTI XII

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 64

Dritt għall-vot

1. Kull Parti għal dan il-Ftehim għandu jkollha vot wiehed, hliet kif previst fil-paragrafu 2 hawn taht.
2. Organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li hija Parti għal dan il-Ftehim għandha, f'materji li jaqgħu taht il-kompetenza tagħha, teżerċita d-dritt tagħha li tivvota b'numru ta' voti ugwali għan-numru ta' Stati membri tagħha li huma Partijiet għal dan il-Ftehim. Tali organizzazzjoni ma għandhiex teżerċita d-dritt tagħha li tivvota jekk kwalunkwe wiehed mill-Istati membri tagħha jeżerċita d-dritt tiegħu li jivvota, u viċi versa.

Artikolu 65

Firma

Dan il-Ftehim għandu jkun miftuħ għall-iffirmar mill-Istati kollha u mill-organizzazzjonijiet reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika minn [dahhal id-data] u għandu jibqa' miftuħ għall-iffirmar fil-Kwartieri Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti fi New York sa [dahhal id-data].

Artikolu 66

Ratifika, approvazzjoni, aċċettazzjoni u adeżjoni

Dan il-Ftehim għandu jkun soġġett għal ratifika, għal approvazzjoni jew għal aċċettazzjoni mill-Istati u mill-organizzazzjonijiet reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika. Għandu jkun miftuħ għall-adeżjoni mill-Istati u mill-organizzazzjonijiet reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika minn dak il-jum wara d-data li fiha l-Ftehim jinghalaq għall-iffirmar. L-istrumenti tar-ratifika, tal-approvazzjoni, tal-aċċettazzjoni u tal-adeżjoni għandhom jiġu ddepożitati mas-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti.

Artikolu 67

Diviżjoni tal-kompetenza tal-organizzazzjonijiet reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika u tal-Istati membri tagħhom fir-rigward tal-kwistjonijiet regolati b'dan il-Ftehim

1. Kwalunkwe organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li ssir Parti għal dan il-Ftehim mingħajr ma wiehed mill-Istati membri tagħha ma jkun Parti għandha tkun marbuta bl-obbligi kollha fil-qafas ta' dan il-Ftehim. Fil-każ ta' dawn l-organizzazzjonijiet li jkollhom wiehed jew aktar mill-Istati membri tagħhom Parti għal dan il-Ftehim, l-organizzazzjoni u l-Istati membri tagħha għandhom jiddeċiedu dwar ir-responsabbiltajiet rispettivi fil-qadi tal-obbligi tagħhom fil-qafas ta' dan il-Ftehim. F'dawn il-każijiet, l-organizzazzjoni u l-Istati membri ma għandhomx ikunu intitolati jeżerċitaw id-drittijiet fil-qafas ta' dan il-Ftehim fl-istess waqt.

2. Fl-istrument tagħha ta' ratifika, approvazzjoni, aċċettazzjoni jew adeżjoni, l-organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika għandha tiddikjara l-firxa tal-kompetenza tagħha fir-rigward tal-materji regolati b'dan il-Ftehim. Kwalunkwe organizzazzjoni bħal din għandha tinforma lid-depożitarju, li min-naħa tiegħu għandu jinforma lill-Partijiet dwar kwalunkwe modifika rilevanti fl-estent tal-kompetenza tiegħu.

Artikolu 68

Dhul fis-seħh

1. Dan il-Ftehim għandu jidhol fis-seħh 120 jum wara d-data tad-depożitu tas-sittin strument ta' ratifika, approvazzjoni, aċċettazzjoni jew adeżjoni.

2. Għal kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li tirratifika, tapprova jew taċċetta dan il-Ftehim jew taderixxi miegħu wara d-depożitu tas-sittin strument ta' ratifika, approvazzjoni, aċċettazzjoni jew adeżjoni, dan il-Ftehim għandu jidhol fis-seħh fit-tletin jum wara d-depożitu tal-istrument tagħha ta' ratifika, ta' approvazzjoni, ta' aċċettazzjoni jew ta' adeżjoni, soġġetta għall-paragrafu 1 aktar 'il fuq.

3. Għall-finijiet tal-paragrafi 1 u 2 aktar 'il fuq, kwalunkwe strument depożitat minn organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika ma għandux jinghadd bħala addizzjonali ma' dawk depożitati mill-Istati membri ta' dik l-organizzazzjoni.

Artikolu 69

Applikazzjoni proviżorja

1. Dan il-Ftehim jista' jiġi applikat proviżorjament minn Stat jew minn organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li tagħti l-kunsens tagħha għall-applikazzjoni proviżorja billi tinnotifika lid-depożitarju bil-miktub fil-hin tal-iffirmar jew tad-depożitu tal-istrument ta' ratifika, approvazzjoni, aċċettazzjoni jew adeżjoni tagħha. Applikazzjoni

provizorja bhal din ghandha ssir effettiva mid-data meta n-notifika tigi ricevuta mid-depożitarju.

2. L-applikazzjoni provizorja minn Stat jew minn organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika ghandha tintemm mad-dhul fis-sehh ta' dan il-Ftehim ghal dak l-Istat jew l-organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika jew man-notifika bil-miktub minn dak l-Istat jew l-organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika lid-depożitarju tal-intenzjoni taghha li ttemm l-applikazzjoni provizorja.

Artikolu 70

Rizervi u eċċezzjonijiet

Ma tista' ssir l-ebda rizerva jew eċċezzjoni ghal dan il-Ftehim, sakemm ma jkunx permess espliċitament minn artikoli oħrajn ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 71

Dikjarazzjonijiet u stqarrijiet

L-Artikolu 70 ma jipprekludix lil Stat jew lil organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika, meta tiffirma, tirratifika, tapprova, taċċetta jew taċċedi ma' dan il-Ftehim, milli taghmel dikjarazzjonijiet jew stqarrijiet, irrispettivament minn kif ikunu ifformulati jew imsemmijin, bl-għan, fost l-oħrajn, li tarmonizza l-ligijiet u r-regolamenti taghha mad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim, dment li dikjarazzjonijiet jew stqarrijiet bhal dawn ma jkollhomx l-għan li jeskludu jew li jimmodifikaw l-effett legali tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim fl-applikazzjoni taghhom ghal dak l-Istat jew dik l-organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika.

Artikolu 72

Emenda

1. Permezz ta' komunikazzjoni bil-miktub indirizzata lis-segretarjat, Parti tista' tipproponi emendi ghal dan il-Ftehim. Is-segretarjat għandu jiċċirkola komunikazzjoni bhal din lill-Partijiet kollha. Jekk, fi żmien sitt xhur mid-data taċ-ċirkolazzjoni tal-komunikazzjoni, mhux anqas minn nofs il-Partijiet iwieġbu favorevolment ghat-talba, l-emenda proposta ghandha tigi kkunsidrata fil-laqgħa li ġejja tal-Konferenza tal-Partijiet.

2. Emenda ghal dan il-Ftehim adottata f'konformità mal-artikolu 47 ghandha tigi kkomunikata mid-depożitarju lill-Partijiet kollha għar-ratifika, l-approvazzjoni jew l-aċċettazzjoni.

3. L-emendi ghal dan il-Ftehim għandhom jidhlu fis-sehh għall-Partijiet li jirratifikawhom, japprovawhom jew jaċċettawhom fit-tletin jum wara d-depożitu tal-istrumenti ta' ratifika, approvazzjoni jew aċċettazzjoni minn żewġ terzi tan-numru ta' Partijiet ghal dan il-Ftehim fi żmien l-adozzjoni tal-emenda. Minn hemm 'il quddiem, ghal kull Parti li tiddepożita l-istrument taghha ta' ratifika, approvazzjoni jew aċċettazzjoni ta' emenda wara d-depożitu tan-numru mehtieg ta' tali strumenti, l-emenda ghandha tidhol fis-sehh fit-tletin jum wara d-depożitu tal-istrument taghha ta' ratifika, approvazzjoni jew aċċettazzjoni.

4. Emenda tista' tipprovd, fiż-żmien tal-adozzjoni taghha, li numru iżgħar jew akbar ta' ratifiki, approvazzjonijiet jew aċċettazzjonijiet għandhom ikunu mehtiega għad-dhul fis-sehh taghha milli mehtieg skont dan l-artikolu.

5. Għall-finijiet tal-paragrafi 3 u 4 aktar 'il fuq, kwalunkwe strument depożitat minn

organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika ma għandux jingħadd bhala addizzjonali ma' dawk depożitati mill-Istati membri ta' dik l-organizzazzjoni.

6. Stat jew organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika li ssir Parti għal dan il-Ftehim wara d-dhul fis-sehħ tal-emendi f'konformità mal-paragrafu 3 ta' hawn fuq għandha, fin-nuqqas ta' espressjoni ta' intenzjoni differenti minn dak l-Istat jew l-organizzazzjoni reġjonali għall-integrazzjoni ekonomika:

- (a) Titqies bhala Parti għal dan il-Ftehim hekk kif emendat;
- (b) Titqies bhala Parti għall-Ftehim mhux emendat fir-rigward ta' kwalunkwe Parti li ma hijjex marbuta bl-emenda.

Artikolu 73 Denunzja

1. Parti tista', b'notifika bil-miktub inidirizzata lis-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti, tiddenunzja dan il-Ftehim u tista' tindika r-raġunijiet tagħha. Nuqqas li wiehed jindika raġunijiet ma għandux jaffettwa l-validità tad-denunzja. Id-denunzja għandha tidhol fis-sehħ sena wara d-data tar-riċevuta tan-notifika, sakemm in-notifika ma tispeċifikax data aktar tard.

2. Id-denunzja bl-ebda mod ma għandha taffettwa l-obbligu ta' xi Parti li tissodisfa xi obbligu misjub f'dan il-Ftehim li għalih tkun soġġetta fil-qafas tad-dritt internazzjonali independentement minn dan il-Ftehim.

Artikolu 74 Annessi

1. L-Annessi jiffirmaw parti integrali minn dan il-Ftehim u, sakemm ma jkunx espressament stipulat mod ieħor, referenza għal dan il-Ftehim jew għal waħda mill-partijiet tiegħu tinkludi referenza għall-annessi relatati miegħu.

2. Id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 72 relatati mal-emenda ta' dan il-Ftehim għandhom japplikaw ukoll għall-proposta, għall-adozzjoni u għad-dhul fis-sehħ ta' anness ġdid għall-Ftehim.

3. Kwalunkwe Parti tista' tipproponi emenda għal kwalunkwe anness għal dan il-Ftehim sabiex tiġi kkunsidrata fil-laqgħa li jmiss tal-Konferenza tal-Partijiet. L-annessi jistgħu jiġu emendati mill-Konferenza tal-Partijiet. Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 72, id-dispożizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw fir-rigward tal-emendi għall-annessi ta' dan il-Ftehim:

(a) It-test tal-emenda proposta għandu jkun ikkomunikat lis-segretarjat tal-anqas 150 jum qabel il-laqgħa. Is-segretarjat għandu, malli jirċievi t-test tal-emenda proposta, jikkomunikaha lill-Partijiet. Is-segretarjat għandu jikkonsulta lill-korpi sussidjarji rilevanti, kif meħtieġ, u għandu jikkomunika kwalunkwe twegiba lill-Partijiet kollha mhux aktar tard minn 30 jum qabel il-laqgħa;

(b) L-emendi adottati waqt laqgħa għandhom jidhlu fis-sehħ 180 jum wara l-gheluq ta' dik il-laqgħa għall-Partijiet kollha, hlief għal dawk li jkunu għamli oġġezzjoni f'konformità mal-paragrafu 4 ta' hawn taħt.

4. Matul il-perjodu ta' 180 jum previst fil-paragrafu 3(b) hawn fuq, kwalunkwe Parti tista', permezz ta' notifika bil-miktub lid-depożitarju, tagħmel oġġezzjoni fir-rigward tal-emenda. Oġġezzjoni bħal din tista' tiġi rtirata fi kwalunkwe hin permezz ta' notifika bil-miktub lid-depożitarju, u wara dan, l-emenda għall-anness għandha tidhol fis-sehħ għal dik il-Parti fit-tletin jum wara d-data tal-irtirar tal-oġġezzjoni.

Artikolu 75
Depożitorju

Is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti għandu jkun id-depożitarju ta' dan il-Ftehim u ta' kwalunkwe emenda jew reviżjoni relatata miegħu.

Artikolu 76
Testi awtentiċi

It-testi bl-Għarbi, biċ-Ċiniż, bl-Ingliż, bil-Franċiż, bir-Russu u bl-Ispanjol ta' dan il-Ftehim huma lkoll ugwalment awtentiċi.

ANNEX I

Kriterji indikattivi għall-identifikazzjoni taż-żoni

- (a) Unicità;
- (b) Rarità;
- (c) Importanza speċjali għall-istadji tal-istorja tal-ħajja tal-ispeċijiet;
- (d) Importanza speċjali tal-ispeċijiet li jinsabu hemmhekk;
- (e) Importanza għal speċijiet jew għal abitati mheddin, perikolati jew li qed jonqsu;
- (f) Vulnerabbiltà, inkluż għat-tibdil klimatiku u għall-aċidifikazzjoni tal-oċeani;
- (g) Fragilità;
- (h) Sensittività;
- (i) Diversità u produttività bijoloġiċi;
- (j) Rappreżentattività;
- (k) Dipendenza;
- (l) Naturalezza;
- (m) Konnettività ekoloġika;
- (n) Proċessi ekoloġiċi importanti li jseħħu hemmhekk;
- (o) Fatturi ekonomiċi u soċjali;
- (p) Fatturi kulturali;
- (q) Impatti kumulattivi u transkonfinali;
- (r) Rkupru u reżiljenza bil-mod;
- (s) Adegwatezza u vijabbiltà;
- (t) Replikazzjoni;
- (u) Sostenibbiltà tar-riproduzzjoni;
- (v) Eżistenza ta' miżuri ta' konservazzjoni u ta' ġestjoni.

ANNEX II

Tipi ta' bini tal-kapaċitajiet u tat-trasferiment tat-teknoloġija marina

Skont dan il-Ftehim, il-bini tal-kapaċitajiet u t-trasferiment ta' inizzjattivi tat-teknoloġija marina jistgħu jinkludu iżda ma humiex limitati għal dawn:

(a) Il-kondiviżjoni tad-*data*, tal-informazzjoni, tal-għarfien u tar-riċerka rilevanti, f'formati faċli għall-utent, inklużi:

- (i) Il-kondiviżjoni tal-għarfien xjentifiku u teknoloġiku marin;
- (ii) L-iskambju ta' informazzjoni dwar il-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;
- (iii) Il-kondiviżjoni tar-riżultati ta' riċerka u ta' żvilupp;

(b) Id-disseminazzjoni ta' informazzjoni u s-sensibilizzazzjoni, inkluż inkwantu ta':

- (i) Riċerka xjentifika marina, xjenzi marini u operazzjonijiet u servizzi marini relatati;
- (ii) Informazzjoni ambjentali u bijoloġika miġbura permezz ta' riċerka mwettqa f'żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali;
- (iii) Għarfien tradizzjonali rilevanti f'konformità mal-kunsens liberu, minn qabel u informat tad-detenturi ta' tali għarfien;
- (iv) Stressuri fuq l-oċean li jaffettwaw il-bijodiversità marina ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, inklużi l-effetti avversi tat-tibdil klimatiku, bħat-tishin u d-deossiġenazzjoni tal-oċeani, kif ukoll l-aċidifikazzjoni tal-oċeani;

- (v) Miżuri bħal strumenti ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti;
- (vi) Valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali;

(c) L-iżvilupp u t-tiżiħ tal-infrastruttura rilevanti, inkluż it-tagħmir, bħal:

- (i) L-iżvilupp u l-istabbiliment tal-infrastruttura neċessarja;
- (ii) Il-forniment ta' teknoloġija, inkluż it-tagħmir tal-kampjunar u tal-metodoloġija (eż., għall-kampjuni akwatiċi, ġeoloġiċi, bijoloġiċi jew kimiċi);
- (iii) L-akkwist tat-tagħmir neċessarju sabiex jiġu appoġġati u żviluppatti aktar il-kapaċitajiet ta' riċerka u ta' żvilupp, inkluż fil-ġestjoni tad-*data*, fil-kuntest ta' attivitajiet fir-rigward tar-riżorsi ġenetiċi marini u informazzjoni ta' sekwenza diġitali dwar ir-riżorsi ġenetiċi marini ta' żoni lil hinn mill-ġurisdizzjoni nazzjonali, miżuri bħal għodod ta' ġestjoni abbażi taż-żona, inklużi żoni marini protetti, u t-twettiq ta' valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali;

(d) L-iżvilupp u t-tiżiħ tal-kapaċità istituzzjonali u ta' oqfsa jew ta' mekkaniżmi regolatorji nazzjonali, inklużi:

- (i) L-oqfsa u l-mekkanizmi ta' governanza, ta' politika u legali;
- (ii) Assistenza fl-iżvilupp, fl-implimentazzjoni u fl-infurzar ta' miżuri legiżlattivi, amministrattivi jew ta' politika nazzjonali, inklużi rekwiżiti regolatorji, xjentifiċi u tekniċi assoċjati fil-livell nazzjonali, subreġjonali jew reġjonali;
- (iii) Appoġġ tekniku għall-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim, inkluż għall-monitoraġġ u għar-rapportar tad-*data*;

- (iv) Il-kapaċità li l-informazzjoni u d-*data* jiġu tradotti f'politiki effettivi u effiċjenti, inkluż billi jiġi ffaċilitat l-aċċess għall-għarfien neċessarju u l-akkwist tiegħu sabiex jiġu informati dawk li jiehdu d-deċiżjonijiet fl-Istati Partijiet li qed jiżviluppaw;
- (v) L-istabbiliment jew it-tisħiħ tal-kapaċitajiet istituzzjonali tal-organizzazzjonijiet u tal-istituzzjonijiet nazzjonali u reġjonali rilevanti;
- (vi) L-istabbiliment ta' ċentri xjentifiċi nazzjonali u reġjonali, inkluż bhala repożitorji tad-*data*;
- (vii) L-iżvilupp ta' ċentri reġjonali ta' eċċellenza;
- (viii) L-iżvilupp ta' ċentri reġjonali għall-iżvilupp tal-ħiliet;
- (ix) Iż-żieda tar-rabtiet kooperattivi bejn l-istituzzjonijiet reġjonali, pereżempju, il-kollaborazzjoni Tramuntana-Nofsinhar u Nofsinhar-Nofsinhar u l-kollaborazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet tal-ibhra reġjonali u l-organizzazzjonijiet reġjonali tal-ġestjoni tas-sajd;
- (e) L-iżvilupp u t-tisħiħ tal-kapaċitajiet tar-riżorsi tal-ġestjoni umana u finanzjarja u tal-kompetenza esperta teknika permezz ta' skambji, kollaborazzjoni fir-riċerka, appoġġ tekniku, edukazzjoni u taħriġ u t-trasferiment tat-teknoloġija marina, bhal:
- (i) Kollaborazzjoni u kooperazzjoni fix-xjenza marina, inkluż permezz tal-ġbir tad-*data*, l-iskambju tekniku, proġetti u programmi ta' riċerka xjentifika, u l-iżvilupp ta' proġetti kongunti ta' riċerka xjentifika f'kooperazzjoni mal-istituzzjonijiet fl-Istati li qed jiżviluppaw;
- (ii) Edukazzjoni u taħriġ f'dawn:
- a. Ix-xjenzi naturali u soċjali, kemm bażiċi kif ukoll applikati, sabiex tiġi żviluppata kapaċità xjentifika u ta' riċerka;
 - b. Teknoloġija, u applikazzjoni tax-xjenza u teknoloġija marini, sabiex jiġu żviluppati kapaċitajiet xjentifiċi u ta' riċerka;
 - c. Politika u governanza;
 - d. Ir-rilevanza u l-applikazzjoni tal-għarfien tradizzjonali;
- (iii) L-iskambju ta' esperti, inklużi esperti dwar l-għarfien tradizzjonali;
- (iv) Il-provvista ta' finanzjament għall-iżvilupp ta' riżorsi umani u ta' kompetenza esperta teknika, inkluż permezz ta' dawn:
- a. Il-provvista ta' boroż ta' studju jew ta' għotjiet oħrajn għal rappreżentanti ta' Stati Partijiet għejjer żgħar li qed jiżviluppaw f'workshops, fi programmi ta' taħriġ jew fi programmi rilevanti oħrajn sabiex jiżviluppaw il-kapaċitajiet speċifiċi tagħhom;
 - b. Il-provvista ta' kompetenza esperta u riżorsi finanzjarji u tekniċi, partikolarment għal Stati għejjer żgħar li qed jiżviluppaw, dwar valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali;
- (v) L-istabbiliment ta' mekkaniżmu ta' networking fost ir-riżorsi umani mharrġin;
- (f) L-iżvilupp u l-kondiviżjoni ta' manwali, ta' linji gwida u ta' standards, inklużi:
- (i) Kriterji u materjali ta' referenza;
 - (ii) Standards u regoli tat-teknoloġija;

- (iii) Repożitorju għall-manwali u għall-informazzjoni rilevanti sabiex jiġu kondiviżi l-għarfien u l-kapaċità dwar kif għandhom jitwettqu l-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali, it-tagħlimiet meħudin u l-aħjar prattiki;
- (g) L-iżvilupp ta' programmi tekniċi, xjentifiċi u ta' riċerka u ta' żvilupp, inklużi attivitajiet ta' riċerka bijoteknoloġika.
